

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Gróf Míkó Imre zabolai szobra

Huszonkettedik évfolyam
2011. november

11

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Id. Balogh Károly: Menj, akikhez küldelek... beszélj, amiket parancsolok néked... Jeremiás 1,4–9	599
Csomay Árpád: „Én vagyok az út...” János 14,1–6	600
Fülöp János: Igaz beszéd a kegyelemről. 1Timóteus 1,15–16	604
Kulcsár Árpád: Legyen hited! Róma 14,22a.....	607

Prédikációk advent nagyhetére

Les Zoltán: A tékozló fiú példázata	
A kisebbik fiú. Lukács 15,11–13a	610
A hazatalálás reménysége. Lukács 15,13b–20a	612
Az idősebb fiú mint elveszett ember. Lukács 15,25–30	614
Az idősebbik fiú. A hazatalálás lehetősége. Lukács 15,28b.31–32	616
A szerető Atya. Lukács 15,22–24.....	618
Irgalmassá válni – az atyai jellemvonások hordozójává válni. Lukács 6,36	620

Prédikációk advent ünnepére

Joó Sándor: Örök advent. Máté 1,23.....	622
Visky János: Velem nem tettétek meg. Máté 25,45	625

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön. Máté 6,19–34	630
--	-----

A Genezáret partján

Gyökössi Endre: Orvosság a fáradtságra. III. A fáradtság lelki okai	636
--	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Bibliórára</i>	
Móra László Tibor: Tartsd meg a parancsolatot! 1Timóteus 6,14–16	640
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Gábor Ferenc: Kitartó szeretet. 1Péter 4,8	642
<i>Megemlékező istentiszteletre</i>	
Bustya Dezső: Krisztus hű tanítványa. Máté 10,7–8	644

A címlapon: gróf Mikó Imre zabolai szobra, melyet Petrovits István készített.
Leleplezték 1991-ben. Fényképezte: Sántha Imre Géza.

A hátlapon gr. Mikó Imre főgondnok beszéde.

Vasárnapi prédikációk

Id. Balogh Károly

Marosvásárhely

Menj, akikhez küldelek... beszéld, amiket parancsolok néked...

Alapige: Jeremiás 1,4–9

Bibliavásolás: Máté 28,18–20

Isten a maga üdv munkáját az Ószövetségben elhívott emberek (próféták) által végezte. Egy ilyen elhívott prófétája volt Jeremiás is. Isten megszólította és szólt hozzá. Maga Jeremiás vall erről ekképpen: „Szóla pedig az Úr nékem...”

Több ilyen esetet ismerünk, amikor az Úr szólt. Szólt Mózeshez, Áronhoz, Józsuéhoz, Gedeonhoz, Sámuelhez, Ámoshoz, hogy csak néhányat említsünk. Az Új-szövetségben szólt Szent Fia által, a tanítványok által, említsük csak Pétert és Pál apostolt. Szól hozzánk is ma Igéje által. Az említettek meghallották szavát és engedelmessé lettek, vajon mi halljuk-e, értjük-e, ha szól hozzánk az Úr, és engedelmessé válnánk? A mai napon ezen is gondolkozzunk és feleljünk erre a kérdésre is.

Isten látta, hogy Jeremiás elméjében, szívében ott a kérdés, honnan ismeri őt az Úr, és miért éppen őt szólítja meg? Nem hagyja kétségek között az ifjú embert. Elmondja neki, hogy „Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek... megszenteltelek; prófétának (küldöttnek) rendeltel...”

Milyen megdöbbentő beszéd ez, testvéreim! Hiszen ez nekünk is szól, minket is ismert Isten mielőtt megszülettünk, elrendelte sorsunkat, foglalkozásunkat, küldetésünket. Fogadjuk el Isten mindentudását, előrelátó hatalmát és teljesítsük a ránk bízott küldetését.

Jeremiás kezdetben tiltakozik. Hivatkozik az ifjúságára és arra, hogy nem tud beszélni. Nem akar prófétai szolgálatra menni, mint Jónás, amikor Isten Ninivébe küldte. Egészen más irányba hajózott.

Isten azonban nem fogadja el a tiltakozását. Felszólítja, hogy menjen csak, ne féljen, mert Ő vele van, vele lesz és megszabadítja.

Mi is szoktunk tiltakozni, okokat keresünk, hogy miért nem megyünk azon az úton, amelyen elküldtünk. És amikor szólni kell Isten dolgairól, megismételjük Jeremiás mentegetőző szavát: én nem tudok beszélni.

Gyülekezetünkben vannak más vallású emberek, akik sokszor erőszakosan hirdetik tanáikat. Volt olyan asszony (immár meghalt), aki azzal támadta református szomszédait: „mivel nem tartjátok meg a szombatot, úgy fogtok égni, mint a zsír”. Megkérdeztem a református szomszédot, hogy ő mit felelt, és ő nekem így válaszolt: „Tiszteletes úr, tudtam volna, mit kell mondanom, de szégyelltem beszélni. Félttem, hogy valamit nem jól mondok.”

Az ilyen jeremiási beszédet sokszor halljuk: én nem tudok beszélni. Megtámadnak az utcán a nyomtatványokat árulók, s mi nem merünk válaszolni.

Testvéreim, ne legyetek gyávák! Jeremiásnak Isten megillette a száját, s azt mondta: „Íme, az én ígémet adom a te szádba!” Nekünk is ad ígét Isten a szánkba. Ezt az ígét hirdessük bátran családjunkban, rokonaink, barátaink között. Hirdessük, hogy legyünk ott a gyülekezet közösségében, ahol szól Isten. „Énekeljük ezt a dicső szép nevet”, mert aki énekel, kétszer imádkozik. Imádkozzunk bátran egy-egy beteg mellett, mert van

Isten az égben, aki imáinkat meghallgatja, Ő maga mondta: „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged...” Egy másik zsoltárban azt olvassuk, hogy fogja kezünket és tanácsával igazgat minket. (Zsolt 73)

Csak néhányat említettem abból, amivel mi szolgálhatunk, melynek cselekvésére elküldött Isten. Mi is küldöttek vagyunk. Induljunk el még ma először Jézus felé, aztán egymás felé imádságos szívvel.

Az ima nagy lehetőség mindannyiunk számára, hogy beszéljük nagy csodáit, melyeket tett (régí énekes könyv).

Végül megemlíteném, amit szüleimtől hallottam. Ők éppen a kertben dolgoztak. Én már édesanyám szíve alatt voltam, aki egy adott pillanatban azt mondta apámnak: „Ha fiam születik, biztos, hogy a lelkipásztori szolgálatra adom.” Ez valami olyan dolog volt, mint a Sámuel anyjának fogadalma volt. Isten elfogadta ezt a felajánlást, s íme, lelkipáztorként megyek azokhoz, akikhez küldettem. Ma hozzátok küldött Isten. Jöjtem szeretettel, hogy az ígét, amit a számba adott, mondjam tovább. Arra kérek mindannyiatokat, hogy ti is mondjátok tovább, amit ma hallottatok, s amiket ezután hallotok. Lépjünk, lépjetek Jeremiás próféta nyomába, azzal a biztatással, hogy nekünk is mondja Isten: Ne félj, én megszabadítlak téged! Ámen.

Csomay Árpád

Biharszentjános

„Én vagyok az út...”

Alapige: János 14,1–6

Bibliailvasás: Zsolt 107,1–9

Felix Salten svájci író *Bambi* című regényéből olvasok egy részletet.

A rét szélén egy nagy tölgyfáról lassan hullott a levél. S hullott a többi fáról is. A tölgy egyik ága, magasan a többi felett, egész a rétre nyúlik ki. Legszélső ágán két levél kuksolt egymás mellett.

– Már nem úgy van, mint régen – mondta az egyik levél a másiknak.

– Nem – ismételte a másik.

– Ma éjjel is annyian elmentek közülünk... Már jóformán csak mi maradtunk ezen az ágon.

– Nem lehet tudni, melyikünkön van a sor.

– Amikor még meleg volt és a nap forróságot árasztott, olykor egy-egy vihar vagy felhőszakadás tört ránk, és sokan közülünk már akkor elsodródtak, holott még fiatalok voltak. Nem lehet tudni, melyikünkön a sor.

– Most a nap csak ritkán süt – sóhajt a második levél –, és ha süt is, már nincs ereje. Új erőre volna szükségünk.

– Vajon igaz-e – kérdezte az első –, vajon igaz-e, hogy helyünkbe újak jönnek, ha mi lepergettünk, és aztán újak, mások és mindig újak?

– Biztosan igaz – suttopta a másik.

– El sem tudom képzelni... Ez már meghaladja a mi fogalmainkat.

– És aztán olyan szomorúak leszünk tőle – tette hozzá az első.

Egy ideig hallgattak, aztán az első csöndesen mondta maga elé:

– Miért kell elmenniünk?

A második kérdezte:

– Mi lesz velünk, ha lehullunk?

– Lehanyatlunk...

– Mi van ott lenn?

Az első felelte:

– Nem tudom. Az egyik ezt mondja, a másik azt... De senki se tudja.

A második kérdezte:

– Vajon érzünk-e még valamit? Vajon tudunk-e még valamit magunkról, ha ott lenn leszünk?

Az első ismételte: – Ki tudná megmondani? Aki lehullott, még sose tért vissza, hogy erről beszéljen.

Újra hallgattak, aztán az első levél gyöngéden így szólt a társához:

– Ne bánkódj olyan nagyon, hisz reszketsz már.

– Hagyd csak – felelte a másik. Mostanában olyan könnyen reszketek. Már nem érzem magam olyan biztosan a helyemen.

– Ne beszéljünk többé ilyen dolgokról – mondta az első levél.

A másik felelte: – Nem... hagyjuk... de... mi másról beszélhetnénk?...

– Hallgatott, és kis szünet után folytatta: – Vajon ki megy el közülünk elsőnek?

– Ezzel még ráérünk – csillapította az első. Emlékezzünk inkább a múltra. Milyen szép volt. Milyen csodálatosan szép! Amikor a nap olyan forrón tűzött ránk, hogy majd kicsattantunk az egészségtől. Emlékszel még? És aztán reggel a harmat... És az enyhe, pompás éjszakák...

– Most iszonyatosak az éjjelek – panaszkodott a másik –, és nem akarnak véget érni.

– Nem szabad panaszkodnunk – mondta az első szelíden –, hiszen tovább élünk, mint sokan-sokan közülünk.

– Ugye nagyon megváltoztam? – érdeklődött az első levél félénken, de sürgetően.

– Szó sincs róla – erősítette a másik.

– Te persze azért gondolod, mert én olyan sárga és csúnya lettem!

– Ugyan ne tréfálg, vágta el a szavát a másik.

– De igazán úgy van – ismételte az első buzgón –, higgy nekem!

– Köszönöm – suttogta a másik levél meghatottan. Nem hiszek neked... legalábbis nem egészen..., de köszönöm, hogy olyan jó vagy... te mindig olyan jó voltál hozzám. Most értem csak meg egészen, mennyire jó.

– Hallgass! – mondta az első, és maga is elhallgatott, mert a bánat szavát vette. Most hallgattak mind a ketten. Az órák múltak. Nedves szél húzott hidegen és ellenségesen a fák felett.

– Ó, ...most... – mondta a második levél – én...

Megtört a hangja. Lassan levált ágáról, és kerengve lehullt. Itt volt a tél.

*

Ez a kis regényrészlet csodálatosan élénk tárja az elmúlást és azt, hogy az ember hogyan vélekedik róla. Sokszor nem is gondolunk reá, pedig mindannyian tudjuk, hogy egyszer meghalunk, elköltözünk ez árnyékvilágból. Nem foglalkozunk vele, nem beszélünk róla, inkább a múltba révedezünk. A szép emlékekkel vagyunk elfoglalva. Pedig tudatosan kellene rá készülnünk.

A János evangéliuma 14. részének az első verseiben a tanítványok nyugtalankodnak, félnek, de Jézus bátorítja őket: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben és higgyetek én bennem. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna nektek. Elmegyek, hogy helyet készítsék nektek. És ha majd elmegyek és helyet készítek nektek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek. És hogy hová megyek én, tudjátok; az utat is tudjátok.” (Jn 14,1–4)

A világból való kiköltözést hallva, a tanítványok megrendülnek, nyugtalanok lesznek. Mint sok ember ma is, ha az elmúlásról hall. Ezért vigasztalja Jézus a tanítványait és bennünket is: *Ne nyugtalanodjék a ti szívetek...* Bárcsak figyelniénk Jézus szavára, bátorítására, mert akkor több békességünk lenne.

Jézus bátorító szavai több mindenre feleletet adnak nekünk a jövő (nem földi) életünkre nézve.

1. Megtudhatjuk Jézustól, hogy hova megyünk?
2. Megmondja Jézus azt is, hogy hogyan megyünk?
3. Arra is feleletet ad Jézus, hogy hol leszünk?

1. Hova megyünk majd? Egyértelmű Jézus válasza: Haza! Ugyanis Jézus azt mondja, hogy az Atya hajlékába megyünk. Ott pedig otthon leszünk.

A halálunkkal nem lesz mindennek vége, mint ahogy sokan gondolják. A legtöbb ember csak erre a földi életre koncentrál. A legtöbbben itt szeretnék habzsolni az örömet. S ezért mindent megtesznek... Pedig a halállal nincs mindennek vége! Jézus is erre hívja fel a figyelmünket a gazdagról és Lázárról szóló példázatban. Azt mondja: Meghalt a gazdag és... Meghalt Lázár és... Nem pont van a mondat végén. Van folytatás! Csak-hogy egyiknek a pokolban, a másiknak a mennyben van, folytatás. Jó lenne, ha ez tudatosulna bennünk és tudatosítanánk ezt másokban is. Jézus ugyanis igazat mond. Ő soha sem hazudott. A túlvilágra nézve sem! Ezért mondja: „...ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek.” Mint ahogy azt is őszintén megmondta annak, aki követője akart lenni, hogy „a rókáknak barlangjok van, az égi madaraknak fészkek, de az Ember Fiának nincs hova lehajtania fejét.” (Lk 9,58) Jézus azt is elmondta a tanítványainak, hogy mint bárányokat küldi a farkasok közzé, hogy gyűlöletesek lesznek az Ő nevéért.

Most pedig azt mondja: „És ha majd elmegyek, helyet készítek néktek.”

Helyet készítek – ez többet jelent, mint amit általában értünk rajta. A katonaságnál háború idején a tiszt feladata volt a katonák szállásolása. A katonatiszt tehát helykészítő.

De jelenti a révkalauzt is, aki a kikötőbe vezeti a hajókat.

Jézus ilyen szálláskészítő és ilyen végső révbe vezető. Tudjuk-e ezt és rá merjük-e bízni magunkat Jézusra, mint szálláskészítőre, mint révkalauzra...?

2. Hogyan megyünk a mennybe? (Ha Jézust követjük itt a földön.)

Jézus azt mondja: „Eljövök és magamhoz veszek titeket.” Láttál-e már szerető apát, aki gyermekét átöleli, karjába veszi és úgy viszi...? Így jön majd Jézus értünk. Megfogja kezünket és hazavisz.

Olyan jó lenne, ha már itt a földi életünkben bizonyosak lennénk erről. Mert igaz, hogy sok harcban és küzdelemben van részünk, az is igaz, hogy sok betegség és gyász szomorít bennünket a kevés öröm mellett, de figyelünk-e Jézusunkra? Figyelünk-e bátorító, vigasztaló szavára?

János 10-ben azt mondja az Úr Jézus magáról, hogy Ő a jó Pásztor, az Ő juhait ismeri az Ő hangját, és követik Őt.

Igaz-e ez? Halljuk-e hangját és követjük-e Őt? Csak akkor tud bennünket átvinni az örök örömbé.

3. Hol leszünk majd halálunk után?

„Ahol én vagyok, ti is ott lesztek.” Kell-e ennél nagyobb bátorítás? Ha itt a földi életünkben Jézust követjük, Igéje szerint élünk Szent Lélek Istenünk által megerősítve, akkor a földi életünk után jön Jézus és visz bennünket, oda visz minket, ahol Ő van, hogy Vele legyünk.

„Hova megyek, tudjátok, az utat is tudjátok” – mondja Jézus. Erre mondja Tamás: „Uram, nem tudjuk, hogy hova megy, mimódon tudhatjuk azért az utat?” (Jn 14,5)

Jézus felelete: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.” (Jn 14,6)

Ez az út nem egy falusi vagy városi utca. Ez az út nem két helység közötti útszakasz. Itt sokkal többről van szó. És Jézus nem azt mondja, hogy Ő útjelző tábla, mely a helyes irányt mutatja. Nem, itt Ő most maga az út.

Nekem, neked ezt az utat kell választanunk, ha a mennybe akarunk jutni. Nem széles országút Ő, hanem keskeny ösvény.

A széles országúton a világ fiai és leányai járnak. Ideig-óráig való élvezeteket hajszolva, sokat dolgozva, pénzt keresve, Istennel és parancsaival nem törődve... Bizonyos, hogy a veszedelemre jutnak.

Válassz, válasszuk a keskeny ösvényt, még akkor is, ha sokszor gúny tárgyává leszünk, még akkor is, ha mint bárányok farkasok között kell Isten szeretetéről bizonyágot tgyünk, mely Jézusban minden emberhez közel jött. Figyeljünk az Igére és éljük meg, mint ahogy már 5Móz 5,32–33-ban mondta az Úr a választott népnek: „Vigyázzatok azért hogy úgy cselekedjete, amint az Úr, a ti Istenetek parancsolta néktek, ne térjete se jobbra, se balra. Mindig *azon az úton* járjatek, amelyet az Úr, a ti Istenetek parancsolt néktek, hogy éljete és jól legyen dolgotok...”

Ézsaiás próféta is így szól: „Ez az út, ezen járjatek...” (Ézs 30,21) – vagyis Ige szerint, az Úrra figyelve.

Hogy az igazi *Úton* járassunk, a zsolttárossal együtt így imádkozunk: „Taníts meg engem a Te utadra, oh Uram! Vezérelj engem egyenes ösvényen.” (Zsolt 27,11)

Az Úr útja ugyanis nem görbe, hanem egyenes. És ez a legrövidebb. Nem kell rajta kitérőket tenni, nem kell keresni a kis kapukat, mint ahogy azt a legtöbben teszik napjainkban. Ebbe fáradnak bele és ezért kerülnek az ideggyógyászatra...!

Jézus azt is mondja, hogy Ő az *Igazság*. Nem emberi vélemények, vélekedések egyike, másika. Mert ahány ember, annyi igazság van. Pilátus is azt kérdezte: Micsoda az igazság? Jézus maga az igazság!

Már a zsolttáríró is így imádkozott: „Mutasd meg nékem a te utadat, hogy járassak a te igazságodban és teljes szívvel féljem nevedet.” (Zsolt 86,11) Krisztusban és Krisztus által lehet nekünk igazságunk. Az Ő kereszthalála által! Isten Jézusért igaznak tekint bennünket.

S az élet... Nem e nyomorúságos élet, nem a bűn miatt megrontott élet, hanem az igazi, a teljes, a tökéletes, mely örök élet.

„Te tanítasz engem az élet ösvényére, teljes öröm van tenálad, a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké” – mondja a zsolttáros (Zsolt 16,11). Ugye érthető, hogy ez az örömteli teljes élet csakis Jézusban lehetséges. Ő maga az *Élet*. S ha el akarod nyerni az örök életet, add át a magad mulandó, nyomorúságos, gyötrelmes, bűnnel terhelt életet Jézusnak, hogy Ő legyen a te életed, örök életed.

Ausztriában a Dachstein ormaira idegenvezető viszi a turistákat, a hegymászókat. Egy bizonyos magasságon túl, amikor az ösvény már eltűnik, az idegenvezető azt mondja: mostantól mindenki csak a nyomomba lépjen, mert innentől már én vagyok az út.

Földi életünk mélységeiből is úgy jutunk égi magasságokba és majd a mennybe, ha Jézus nyomdokaiba lépünk, mert Ő az *Út, az Igazság és az Élet mindnyájunk számára!* Ámen.

Igaz beszéd a kegyelemről

Alapige: 1Timóteus 1,15–16

Bibliailvasás: 1Timóteus 1,12–20

A reformáció emlékünnepe és a halottakról való megemlékezés után ma ismét itt vagyunk Isten szent házában és lelkünk igaz beszéd után óhajtozunk. Ezt az igaz beszédet Pál apostol mondja el szeretett tanítványának, az ifjú Timóteusnak és rajta keresztül nekünk, mai gyülekezetnek. Timóteus személye ismert mindnyájunk előtt. Lisztrából származik, édesanyja zsidó származású keresztyén, édesapja pedig görög. Olyan szép a páli bizonyágtétel Timóteusról és családjáról a második levél első részében: „eszembe jutván a benned lévő, képmutatás nélkül való hit, amely lakozott először a te nagyanyádban Loisban és anyádban Eunikében, meg vagyok azonban győződve, hogy benned is.”

Pál apostol a második térítői út elején veszi magához Timóteust, aki élete végéig az egyik leghűségesebb munkatársának bizonyult. Tudjuk, hogy Pál utasítása nyomán járt Thesszalonikában, Korinthusban, Filippiben. Fogságában is ott van Pál mellett, majd mint a kis-ázsiai gyülekezetek megbízottja munkálkodik a keresztyén egyház javára, a hívek épülésére az evangélium ereje által. A vértanúságra kész apostol magához hivatja Timóteust és rábízta testamentumát, az evangélium szolgálatának örömét és felelősségét. Mint tudjuk, Pál e szavakkal búcsúzik Timóteustól a második levél tanúsága szerint: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. Végezetre eltételetem nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró, nemcsak nékem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.”

„Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első vagyok én” – hangzik Pál tanítása. Ez a megfogalmazás szinte hitvallásszerűen hangzik Pál ajkáról. E szavak hallatán Jézus szava jut eszünkbe, ki így szólt egykoron a bűnéből megtért Zákéushoz: azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Az előbbi versekben Pál nyíltan vall arról, hogy ki volt ő Krisztus megismerése előtt, és kivé lett a feltámadott Krisztussal való találkozás után. Magát úgy jellemzi, mint aki azelőtt káromolta Krisztus szent nevét, erőszakoskodó volt, üldözte Krisztus tanítványait. Ezeket hallván az egykori Saul képe dereng fel előttünk. Megtérése és apostoli szolgálata azonban a kegyelmes Isten munkájának legdicsebb példája. Pál életén keresztül ismerhetjük meg igazán a kegyelem nagyságát és ez ad reményt minden embernek arra nézve, hogy sohasem lehet oly elveszett, reménytelen állapotban, hogy Isten ne segíthetne rajta és ne vezérelné el a Krisztusban nyújtott igazság megismerésére. Mennyi mindenben szeretnénk első lenni, testvéreim: a gyermek első szeretne lenni a tanulásban, az ifjú a sportban, a családfe a gazdagságban, az édesanyja a féltésben, gondoskodásban, a nagyszülő az unoka dédelgetésében, a testvér a szeretetben. Pál bizonyágtétele kijózanít bennünket, amikor emlékeztet arra, bizony a bűn az, amiben sajnos gyakran első vagyunk. Mert amikor irigység, nemtelen versengés van közöttünk, akkor bizony nem az Úrnak szolgálunk. Hogy mi az ember reménysége mégis? Pál ezt így fogalmazza meg: de azért könyörült rajtam. Igen, testvéreim! Ez mindnyájunk egyetlen reménysége, hogy Jézus Krisztus könyörül rajtunk. Aki megtapasztalja ezt a könyörületet, az a lélek, hiszem, már valóban igyekszik jót cselekedni és teszi mindezt nem érdemszerzésből, hanem

hálaadással, megköszönve a Krisztusban nyert ingyen kegyelmet. Ezért a kegyelemért mi semmit nem fizettünk, hiszen a kegyelem ezért kegyelem. A kegyelem árát Isten Fia fizette meg a keresztfán, szenvedése, kiontott vére és értünk megtört teste által, amiért mi, gyarló emberek, neki örök hálaadással tartozunk. Hadd bízzunk benne, hogy bűneink ellenére, Krisztus hosszútűrését nemcsak Pál, hanem mi is megtapasztalhatjuk. Ennek egyetlen feltétele: Krisztusban hinni az örök életre. Reformáció emlékünnepe és halottak napja után ezek a kérdések bizonyára élénkebben foglalkoztatnak bennünket. Elsőnek lenni a kegyelemben, ez életünk fő célja, és mindezért tudjunk hálát adni jó Istenünknek.

A közelmúltban Bécsben jártam. Már többször megfordultam az egykori birodalmi fővárosban. Az ember elámul a sok szép épület, pompa, gazdagság, kincs, templomok, múzeumok láttán. Mi, magyarok tudjuk, hogy sok magyar adóból befolyt pénzösszeg is fekszik ezekben az épületekben. Már régóta terveztem, hogy ellátogatok az egykori királyok, császárok panteonjába is. A Hofburg, Schönbrunn és az István dóm pompájával ellentétben szinte észrevétlenül, szerényen húzódik meg a Kapucinusok temploma, az egykori „Isten kegyelméből” uralkodó királyok és császárok nyughelye. Miután kifizettük a pénztárnál ülő kapucinus barátnak az öt euro belépti díjat, bemehettünk az épületbe. A bejáratnál többnyelvű tábla figyelmeztet bennünket, csendben kell maradni, mert temetőben járunk. Lementünk az altemplomba, ahol időrendi sorrendben sorakoznak a hajdan volt uralkodó család elhunyt tagjainak hamvai, szarkofágjai. 146 arisztokrata, köztük 12 császár és 19 császárné fémkoporsói sorakoznak egymás mellett. A legdíszesebb a kupola alatt lévő közös szarkofág, melyben Mária Terézia és férje, Lotaringiai Ferenc alussza örök álmát. A negyven évig uralkodó császárné 16 gyermeket hozott a világra. Lányai kiházásításával az „Európa anyósa” címet érdemelte ki. E szarkofág előtt van elhelyezve a nekünk, reformátusoknak igen sokatmondó II. József, a Kalapos király nagyon egyszerű fémkoporsója. A felvilágosult uralkodó által kiadott Türelmi Rendelet révén lehetett református templomot építeni, igaz, torony és főutcára nyíló ajtó nélkül. Egyszerű szarkofágja, mely a földre van fektetve, szinte csak a térdünkig ér és megérinthető, éles kontrasztban áll szülei pompás síremlékével. Egy külön teremben van elhelyezve a néhai Ferenc József szintén nagyon egyszerű koporsója. A koporsó egy emelvényen pihen, jobbján lentebb, a Genfben merénylet áldozatává lett felesége, Erzsébet királyné, a magyaroknak oly kedves Sissi, balján pedig az öngyilkosságot elkövető Rudolf trónörökös szarkofágja látható. Elgondolkodtam, az uralkodását alig elkezdő ifjú császár írta alá a 13 aradi vértanú kivégzését, de ugyanő volt az, aki kiegyezett a magyarokkal és meghozta a Kárpát-medencei magyarság számára a „boldog békeidőket”, az építkezés, a fejlődés korát. Ugyanez a császár volt az, aki kiadta a parancsot: „mire a falevelek lehullanak, a katonák hazatérhetnek”. E parancs nyomán járta meg néhai nagyapám Galiciát, és ért ott meg négyszeres falevéll hullást. Akiknek koporsóit ott láthattuk, valóban mind elsők voltak egy hajdani nagy birodalom vezetésében. Aki végigment a koporsók között láthatta, üresen jöttünk erre a világra és így is távoztunk innen mindannyian. Csak azt vihetjük magunkkal, amit szívünkben hordoztunk és semmi mást. Királyok, császárok, arisztokraták, egyszerű emberek, altemplomba temetve, vagy a föld mélyébe ásva, névtelen sírokban elfeledve, tenger mélyébe veszve, mindannyian egy valamire vagyunk utalva: Krisztus kegyelmére. Pál ezt ismerte fel a Krisztussal való találkozás nyomán és ezt a hitet adta tovább Timóteusnak és nekünk. Ebben a hitben kell vitézkednie jó vitézséggel minden keresztyén embernek, hogy ne szenvedjünk a hit dolgában hajótörést, mint tették Himenéus és Alexander, és tettük sokszor sajnos mi is.

Elsők a bűnben, vagy először a kegyelemben? Legyen ez a kegyelemről szóló igaz beszéd valamennyiünk számára élő reménység, szent fogadalomtétel arra nézve, hogy igyekszünk megtenni mindent annak érdekében, hogy ne a bűnben, hanem a kegyelem elnyerésében lehessünk elsők. Erre biztat bennünket a mai evangélium, melyben ez áll: szerfelett megsokasodott pedig a mi Urunknak kegyelme a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel. És hogy mi a kegyelem? Hadd álljon itt, válaszként erre a kérdésre, Reményik Sándor költeménye:

Kegyelem

Először sírsz.
Azután átkozódsz.
Aztán imádkozol.
Aztán megfeszíted
Körömszakadtig maradék-erőd.
Akarsz, egetostromló akarattal –
S a lehetetlenség konok falán
Zúzod véresre koponyád.
Azután elalélsz.
S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz.
Utoljára is tompa kábulattal,
Szótalánul, gondolattalanul
Mondod magadnak: mindegy, mindhiába:
A bűn, a betegség, a nyomorúság,
A mindennapi szörnyű szürkeség
Tömlőcéből nincsen, nincsen menekvés!

S akkor – magától – megnyílik az ég,
Mely nem tárult ki átokra, imára,
Erő, akarat, kétségbeesés,
Bűnbánat – hasztalanul ostromolták.
Akkor megnyílik magától az ég,
S egy pici csillag sétál szembe véled,
S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.

Akkor – magától – szűnik a vihar,
Akkor – magától – minden elcsitul,
Akkor – magától – éled a remény.
Álomfáidnak minden aranyágán
Csak úgy magától – friss gyümölcs terem.

Ez a magától: ez a Kegyelem.

Ámen.

Legyen hited!

Alapige: Róma 14,22a
Bibliolvasás: Máté 25,1–13

1.

Szeretett Testvéreim!

Adventi várakozásunk egyik sarkalatos pontja keresztyéni életünkben, hogy fel tudunk-e kellőképpen készülni. A felkészülés során nagyon helyesen a keresztyén ember önmagába tekint, nézi az elmúlt időben véghezvitt cselekedeteit, nézi az ő eddigi magatartását, és ha valami kivetnivalót talál, mert megszólal a lelkiismeret szava, akkor azt – ismét nagyon helyesen – kiveti az életéből.

Miközben „nagytakarítást” végzünk az életünkben, figyelniünk kell arra, hogy a várakozásban ne hogy megfakuljon a mi lelkesedésünk, a várakozás időszakában ne hogy eltunyuljon a mi hitéletünk. Ahogy telnek az évek, egyre rutinosabbá, egyre megszokottabbá vagy hétköznapiasabbá válik az egész készülődés, várakozás, ünneplés, mert már szinte pontos elképzelésünk van arról, hogy mi és hogyan fog lezajlani, mi és hogyan fog bekövetkezni. Nem sok meglepetést tartogat számunkra. Éppen ezért hajlamosak vagyunk lazán, félvállról venni a készülődést. Mi újat tud még mondani az egész készülődés és általában véve annak az ünnepkörnek a hangulata, amely az esztendő utolsó hónapját belengeli? Túlságosan könnyeddé, túlságosan egyszerűvé vált minden, majd-hogynem olyan automatizált lett, mint ez az egész világ. Minden olyan „automatikusan” történik, szinte már-már kísértésbe esünk, hogy azt gondoljuk: „magától” történik, akkor is történik, ha nem akarjuk.

Senki nem tudja megakadályozni, hogy az idő ne teljen, hogy megálljon, csak mert valaki úgy gondolja, hogy neki több időre van szüksége, neki nem elegendő ennyi. Nem lehet a napokhoz napokat ragasztani, se megsokszorozni, vagy mai divatos kifejezéssel élve klónozni, hátha több nap lesz ebben az esztendőben, mint a tavalyiban, mert csak ugyanannyi lesz, és csak ugyanannyi időnk marad. A helyzet az, hogy évről évre több minden kerül fel adventi készülődésünk listájára. Egyre komplikáltabbá, egyre bonyolultabbá válik a készülődés, rengeteg világi dolog vegyül bele, így a lényeg sokszor elsikkad, eltörpül. Az a legkevesebb, hogy valamilyen szinten elértéktelenedik, devalválódik, lealacsonyodik a lényeg a világi dolgok szintjére, és ezek egyre inkább elburjánzanak a mi keresztyéni életünkben. „Maguktól” nőnek ki, mint a gaz, és egyre nehezebb hirdetni, egyre nehezebb megszabadulni tőle, pedig ezek veszélyeztetik elsősorban a mi hitéletünket.

Hitéletünket tesszük kockára, amikor hagyjuk, hogy a várakozás megszokottá, hétköznapivá változzon, abban semmi ünnepi ne legyen, semmi lelki ne legyen, pusztán azokra a dolgokra figyeljünk, amelyekre mindenki más, ez által beleolvadva az év végi forgatagba, nyüzsgésbe, zúrzavarba, amelyben mindenki rohan valahová, csak éppen azt felejtette el, miért is indult el. „...azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt” – szólít meg bennünket az Úr.

Nagyon jól ismert Jézus Krisztusnak a tíz szűzről szóló példázata. Abban szintén váraкоznak, várják a vőlegényt, hogy bemehessenek a menyegzőbe. Őt okos volt, és felkészült a váraкоzásra. Őt pedig balga volt, és nem készült fel a váraкоzásra. Szeretett Testvéreim! Úgy gondoljátok, az Ő váraкоzásuk érdekesebb, mozgalmasabb, vagy éppen szenzációdúsabb lett volna, mint a mi váraкоzásunk? Lehet, ők is unatkoztak. Lehet, ők is azt gondolták: egyik perc olyan, mint a másik. Egyik óra semmiben nem különbözik a másiktól. Ők csak váraкоznak és váraкоznak. De ebben a váraкоzásban nem volt zúgolódás, ebben a *váraкоzásban* nem volt unalom, hanem *tűrelem*. És ebben egyik sem különbözött a másiktól. A gond ott adódott, amikor egyesek alábecsülték a váraкоzási időt, őt a tizből – a fele. Arra lettek figyelmesek, hogy elfogyott a lámpásukból az olaj. Megpróbálták a többiektől kérni. Gondolták, hogy a jószívűség, a kedvesség, a jóindulat és a szeretet jegyében a többiek megosszák velük azt az olajat, amivel ők rendelkeznek. Azok azonban visszautasították őket. Ezért nem maradt más választásuk, mint hogy elmenjenek, és vásároljanak maguknak olajat. Közben elmentek, és nem voltak ott a váraкоzókkal együtt, megjött a vőlegény, akiket ott talált, azokat behívta, és bezárták az ajtót. Az öt okosnak vigyázni kellett arra az olajra, amivel rendelkeztek. Ha megosztották volna azokkal, akiknek nem volt, akkor nekik is csak feleannyi marad, így a végén senkinek nem lett volna elegendő. De ők nem osztották meg. Felmerülhet a gondolat: milyen önzők voltak. Milyen maguknak valók voltak. Milyen rosszindulatúak voltak. Egy csepp jószág nem volt bennük, mert nem osztották meg az olajukat azokkal, akiknek nem volt.

Ennek kapcsán jut eszembe az, amit mostanában láttam. Oda jutott a mai társadalom, hogy nagyvárosok utcáin, gyalogosátkelők és jelzőlámpák mellett hatalmas táblák tiltják a kéregetést. Egyesek úgy gondolják, nekik már réges régen elfogyott az olajuk, de nem baj, mert van másnak, és az a „más” kötelességének kell tekintse, hogy kiségitse azokat, akiknek nincs. Szívesen segítenénk, ha bizonyosan tudnánk, hogy ők olajat akarnak vásárolni a lámpásukba. Sokszor azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy erről szó sincs, még véletlenül sem terveznek ilyesmit. De így vagyunk lelki értelemben azokkal is, akik hangos irigységgel tekintenek hitűnkre, és azt szeretnék, ha nekik is lenne hitük. Ha nem pusztán üres és tartalmatlan szórakozássá minősülne le minden egyes év vége. Ha ők is tudnák, mi az: váraкоzni, és tudnák, mi az, Krisztust várni. Nagyon furcsán adnak hangot óhajuknak. Nagyon szokatlan módon teszik ezt nyilvánvalóvá. Ők úgy képzelik el, hogy megmaradnak a világban, de közben ugyanazt szeretnék, amit csak a *világról való lemondással* lehet megkapni. Sokan túlzottan összefonják az életüket e világ dolgaival, és nem értik meg, hogy azért nincs tartalmas váraкоzás, türelmes időtöltés az életükben, mert a kettő együtt nem fér össze: vagy boldogan és örömmel váraкоzom, vagy nyüzsgök, rohangálok fel-alá, és zavarodottan kergetek valamit, ami már rég eltűnt. (Bárcsak tudnák mi az, bárcsak emlékeznének rá.) Ebben az értelemben tehát óvatosságnak kell lennünk, mert nem biztos, hogy azzal segítünk másokon, azzal leszünk kedvesebbek mások előtt, ha mi is elkezdünk hasonlóképpen viselkedni, mint ők. Ezzel megint csak a hitűnket tesszük kockára. Isten Igéje ez adventi váraкоzás idején arra figyelmeztet bennünket, hogy a hitet soha, semmilyen körülmények között ne tegyük kockára. Azt az olajat, amivel már felkészültünk a váraкоzásra, soha semmilyen körülmények között ne pocskoljuk el, ne tegyük tönkre, vagy ne hamisítsuk meg.

Manapság nagy divat a hamisítás. Bizonyos országok gazdasági élete a másolatok és az utánzatok gyártására épül. Olcsó áron árult silányságokkal árásszák el a világot, és

mikor máskor, ha nem most? Amikor mindenki azon van, hogy minél több mindent beszerezzen. Nem lehet minőségtelenséggel pótolni azt, ahová csak a minőség illik. Nem lehet a hitet más dolgokkal pótolni az életünkben, hiszen Isten előtt állunk, és felelősséggel tartozunk mindazokért, amik ránk vannak bízva. Felelősséggel tartozunk a kapott talentumokért, amit nem csupán őrizgetni kell, hanem gyarapítani is. Ezen a ponton értjük meg és érkezünk el a mi adventi várakozásunk lényeges szakaszához: nem unatkozni, hanem fejlődni, gyarapodni kell a hitben. Mire használjuk fel tehát az időt? Arra, hogy további gyarapodásunk legyen a hitben. Mire készülődünk minden egyes adventtel? A találkozásra, amely nem csupán a közelgő karácsonyban teljesedik be, hanem ama bizonyos nagy találkozásban, amelynek sem napját, sem óráját nem tudjuk. Mert amiben most vagyunk, sokkal inkább megemlékezés, felidézése az isteni csodának. Tévedés lenne azt gondolni, hogy adventben nem várunk többet, mint a karácsonyt. Mi nem arra várunk, hogy Valaki megszülessen ebbe a világba, mert Ő már megszületett, Ő már itt élt és cselekedett, véghezvitt dolgokat, ezt idézzük fel és erről emlékezünk meg. Mi már egész más formában várjuk Őt, az Ő második eljövetelét. Mi már előretekinünk, miközben a múltat szívünkben hordozzuk, Istennek múltbéli cselekedeteiért is hálát tudunk adni. De legfőképpen előretekinünk, hiszen hitünkre is ezért van szükség.

3.

A várakozó szüzeknek is ezért volt szükségük kellő mennyiségű olajra. Ha – kilépve a példázat keretei közül – csak a múltba tekingettek volna, ha csak annak örültek volna, ami bekövetkezett néhány évtizeddel azelőtt, hogy Jézus Krisztus eljött ebbe a világba, akkor az kevés lett volna. Ők a jövőre készülődtek, azzal, hogy volt elegendő olajuk. Mi is a jövőre készülődünk, hogy a hitet megőrizve találkozásunk legyen Ővele. Ez a hit olyan, mint az útlevél, vagy mint bármilyen fényképes igazolvány, amelyet, amikor felmutatunk, azonosítanak bennünket, megállapítják azt, hogy kik vagyunk. Ez adja meg a mi személyünknek a hitelességét. Máskülönben mi akárciknek mondhatnánk magunkat. Mi nem igazolhatjuk mással magunkat, mintsem azzal a hittel, amit Istentől kaptunk. Aki ezt a hitet ránk bízta, erről fog bennünket felismerni. Ahogy az angyal, aki azzal a küldetéssel érkezett Egyiptomba – olvassuk Mózes második könyvében –, hogy felkeresse az összes egyiptomi házat, és elsőszülettek életét vegye el. Kivételt képeztek azok a házak, amelyeken volt egy jel. Meg volt ugyanis vérrel kenve a házak ajtófélfája és szemöldökfája, és amikor az angyal meglátta a vért, amely báránynak vére volt, akkor azokat a házakat kikerülte, mert tudta, azokban a házakban Isten népe lakik, és azoknak semmi bántódásuk nem eshet. Isten kért az Ő népétől egy jelet, és az angyal erről ismerte fel őket. Isten megmondta egészen konkrétan, mi legyen ez a jel. Nem ők kellett kitalálják, hogy milyen egyezményes jel alapján különböztessék meg magukat, házaikat. Aki ezt valamilyen okból kifolyólag nem tartotta volna be, az megtudta volna, hogy ha nem fogadja meg Isten szavát, nagyon rosszul jár. Izraelnek népe helyesen cselekedett.

Újszövetségi hitünk alapján tudjuk, hogy a várakozás befejezésekor megérkezik a vőlegény, felismeri azokat, akiknek van hitük, és tudni fogja, hogy kik az övéi, és kik azok, akiket nem is ismer. Ő már most be tudja azonosítani tökéletes módon, hogy kik azok, akik rendelkeznek ezzel a hittel. Adja Isten, hogy mindannyian felkészülten vára-kozzunk, türelemmel, mert Aki megígérte, hogy jön, az be is tartja az ígéretét! Ámen.

Les Zoltán
Marosvásárhely

A tékozló fiú példázata

A kisebbik fiú

Alapige: Lukács 15,11–13a

Egy képzeletbeli utazásra indulunk el a tékozló fiúról szóló történettel, bejárva a történet szereplőinek életútját, hogy a történeten keresztül majd mi is hazataláljunk szerető Atyánkhoz.

Úgy gondolom, nincs olyan ember közöttünk, aki ne szeretné azt, ha szabad, és ne vágya erre a szabadságra, ha fogságban van (akármilyen értelemben). Az embert a kíváncsisága is hajtja arra, hogy új dolgokat ismerjen meg, utazzon, világot lásson, távol a szülőföldjétől, az atyai háztól. A mai istentiszteleten a tékozló fiúról szóló példázat első néhány verse alapján azt szeretném, ha közelebről megismernénk ezt a „tékozló fiút” és az ő édesapját.

1. A kisebbik fiú. *Mit is akar tulajdonképpen a kisebbik fiú?* Lehet, hogy nem tűnik túl nagy kérésnek számunkra a vagyon kikérése, de ha a korabeli viszonyokat megvizsgáljuk, rájövünk, hogy nagyon nagy súllyal bír ez a kérés. Abban az időben kikérni a vagyont még az atya életében azt jelentette, hogy az illető gyermek az atya halálát kívánta. Mintha azt mondaná az apjának ez a fiú: *Atyám, azt akarom, hogy meghalj.* Szörnyű kérésnek tűnik. Vajon miért akarta ezt? Hiszen az atyai házban mindene megvolt. Szívében ott fészkelte a szabadság utáni vágy, vajon ezt akarta kielégíteni? Nemcsak az atya szeretetét utasítva el, hanem szakít mindennel, ami az otthont, az ősök tudását, örökségét, a biztonságot jelenti. Sokkal több ez, mint egy egyszerű eltávozás.

Van-e a mi életünkben hasonló kiszakadási vágy az atyai szeretet védőburkából? Lehet, hogy ennek a szeretetnek ilyen látványos megtagadása nincs, de ha belegondolunk, sokszor cselekszünk mi is hasonlóan. Sokszor vagyunk háládatlanok, és akárcsak a tékozló fiú, kikérjük a ránk eső részt, és eltűnünk az atyai házból. Például nézzük meg csak azt, hogy hogyan bánunk mi a szüleinkkel? Hány és hány olyan öreg szülő van, akik felnevelték gyermeküket, és mégis öregotthonban kell várják az elmúlást. Vagy akik egyedül, magányosan élnek és a gyermekeik rájuk sem tekintenek. De megtörténik az is, hogy nem mondunk ki egy szót a kellő időben, annak, akit szeretünk, szüleinknek, nem segítünk akkor, amikor segíteni kellene. Egyszer temettem egy idős nénit. Az egyik gyermekét szemmel láthatóan megviselte a halála. Elmondta, hogy lelkiismeret-furdalása van, mert úgy érzi, hogy sok dolgot elmulasztott édesanyjával szemben. Lehet, hogy csak a fájdalom az, ami miatt ezt érzi, de az is lehet, hogy ennek a lelkiismeret-furdalásnak valós alapja van.

Sokszor vagyunk hasonlóak a tékozló fiúhoz. Ha megvizsgáljuk a magunk életét, rájövünk erre. Sokszor vagyunk engedetlenek nemcsak szüleinkkel, hanem Istenünkkel szemben is. Sokszor hajt az új, az ismeretlen utáni vágy, és ilyenkor nem vesszük észre azt, hogy mit is hagyunk hátra. Mert mi is volt az a szülői ház, amit ez a fiú hátrahagyott, mit jelképez az atyai ház?

Az atyai ház jelképez mindent, ami biztonság, ami védelem. Itt hallhatja meg az ember az Isten szavát: Te vagy az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm. Itt biztonságban

lehet az életünk, ahogy a zsolttáros fogalmaz: *Ha a halál völgyében járok is nem félek a bajtól, mert te velem vagy.* Szeretett fiúként átélhetjük mindazt, ami Istennel való közösségünket jelenti. Isten véd, oltalmaz engem. Szinte hihetetlennek tűnik, hogy a kisebbik fiú mindezt hátrahagyva elmegy, mindent felad, ami családjához, atyjához, otthonához köti.

A fiú távoli országba megy, egy olyan helyre, amely még számára is ismeretlen, és ahol a boldogulását várja. A boldogság megtalálása számára – úgy gondolja – az ismeretlenben van.

Szabadságra mindannyian vágyunk, lehet, hogy csak álmodozunk róla, de az is lehet, hogy kikérjük a részünket és elindulunk. Ilyen értelemben mi is hasonlítottunk a kisebbik fiúra.

2. A szerető atya. Nagyon sokatmondó az, ahogyan az atya kezeli ezt a helyzetet. Ha belegondolunk, mi mit is cselekednénk, lehet, hogy nem engednénk ilyen könnyen el a gyermekünket. Előbb szép szóval, de ha ez nem lenne hatásos, lehet, hogy erőszakkal próbálnánk megakadályozni abban, hogy elmenjen. A példázatban szereplő apa azonban nem ezt teszi. Annak ellenére, hogy tudja, fia el fogja tékozolni a vagyont, meg fog szenvedni azért, amit tesz, mégsem akadályozza meg, mert nem teheti. A szeretete gátolja meg ebben, az a szeretet, amely nem erőszakkal láncol magához, nem a szabadságban korlátoz, hanem képes szabadon engedni a gyermekét.

A kisebbik fiúban ott van a késztetés, hogy bebizonyítsa, hogy ér valamit. Ahogyan nagyon sok emberben szintén ott van, hiszen mennyi mindent megteszünk azért, hogy szeressenek. A világ azt mondja, hogy ki kell érdemelni a szeretetet, meg kell tenni mindent annak érdekében, hogy elfogadjanak. Az ember nem kaphatja ingyen a szeretetet! Ezzel szemben az atya szeretetét ingyen ajánlja fel, nem kell semmit tenni érte, csak el kell tudni fogadni.

Mégis, ha az elfogadról van szó, sokszor mondunk mi is nemet, akárcsak ez a fiú. Mi emberek, feltételesen szeretjük egymást, szeretetünk szinte mindig feltételhez kötött. Szereti a szülő a gyermekét, ha jó jegyet kapott, ha jól viselkedik, de ha valamiért rossz napja van, mennyivel türelmetlenebb hozzá. Vagy visszatérve az előbbi témához, szereti az ember a szüleit, de amikor gondot kell viselni róla, már szinte nyűgnek számít. Szeretem a házastársamat, de amikor elmúlik a szerelem, és minden megszokottá válik, vagy megöregszünk, már nem beszélek vele olyan szépen, mint azelőtt.

A legszomorúbb az, hogy a fiú nem veszi észre ezt a mindent odaadó szeretetet, és nagyon kemény próbákon át kell rájönnie, hogy mit is hagyott ott, mit tagadott meg meggondolatlan döntésével.

Az atya hangja halk, szinte suttogó, és mindannyiunk szívében ott van. A világ zaja, rikácsolása az, ami meggátol abban, hogy halljam szerető atyám szavát. A saját kívánságaim után való rohangálás az, ami meggátol abban, hogy az ő útmutatása szerint éljek. Illés történetében is nagyon szépen megmutatkozik ez a szerető, gondoskodó atya: Isten nincs ott a szélviharban, nincs ott a tűzben, de ott van a csendes fuvallatban. Ezt pedig a világ zajától nagyon nehéz meghallani. Hiszen figyeljük csak meg, minden arra épül a világban, ami szenzáció, ami látványos, ami hangos és megragadja az ember figyelmét. A csendben rejlő szépséget azonban csak az veszi észre, aki ráfigyel, aki nem csak a látszatnak és a zajnak él.

Azért sem tudta értékelni a kisebbik fiú azt, amije volt, *mert talán túlságosan megszokott volt számára.* Ez is tipikusan emberi tulajdonság, ami megszokott, az unalmas, az nem nyújthat felüdülést. Erre épül az egész fogyasztói társadalom, ha valamit meguntam, hiába jó még, ki kell dobni, és újabbat, modernebbet kell venni. Első szolgálati helyemen nagyon sok vendégem volt. Mindenki le volt taglózva a táj szépségétől. Ára-

doztak, hogy milyen szép a környék. Nekem pedig már megszokottnak tűnt, és jól ki kellett nyitnom a szemem, hogy észrevegyem a szépségeit.

Lehet, hogy megszokott számunkra az, hogy mellettünk van valaki, de ha megerőltetjük magunkat, és a bennünk is megszólaló hangra figyelünk, akkor észrevesszük azokat az áldásokat, amelyek az életünkben vannak. Meghalljuk mi is Isten szavát, mely szeretett fiának hív és nem feltételhez köti az ő szeretetét. Nemcsak megszokás lesz az Istennel való kapcsolatunk, hanem élővé válik. Ámen.

A hazatalálás reménysege

Alapige: Lukács 15,13b–20a

A tegnap egy sorozatot kezdtünk el a tékozló fiú története alapján. Hallhattunk arról, hogy mi indította a fiút abban, hogy kikérje a ráső részt, majd elmenjen otthonról, és arról is, hogy mekkora szeretet volt az apában, aki mindezt megengedte. A mai istentiszteleten folytatódik a történet és azzal fogunk foglalkozni, hogy milyen utakat jár be ez a fiú, majd pedig hogy hogyan talál vissza a hazafelé vezető útra.

1. A fiú állapotát egy szóban így lehetne megfogalmazni: elveszett. Szakított családjával, apjának halálát kívánta, elment otthonról, majd minden pénzét eltékozolta, ételre, italra, testi örömekre költötte. *Élte az életét*, mondanánk mai kifejezéssel. Ez kezdetben jó szórakozásnak tűnt, amíg volt pénze, amíg voltak körülötte úgynevezett barátok, akik az ő gazdagságából éltek. Jó mulatságnak tűnhetett úgy élni, hogy az ember a pénzéért nem kell megdolgozzon, és mégis mindene megvan. Azonban a pénze elfogyott, és a pénzzel együtt a barátok is elszéledtek, ő pedig azon kapta magát, hogy se ételle, se italla, és dolgoznia kell, ha meg akar élni valamiből. Sőt, talán a legmegalázóbb állapotba kerül, disznókondás lesz (a disznó a zsidók törvényei szerint tisztátalan állat), de még abból a moslékból sem ehet, amit a disznók elé tesznek. Hirtelen a teljes elhagyatottság és kiszolgáltatottság állapotában találja magát. Sokkal nagyobb volt azonban az a belső, lelki vihar, amit ő átélt bolyongása folyamán.

A fiú minél távolabb kerül az atyai háztól, annál jobban belegabalyodik az élet szövevényébe. Minél jobban vergődik, és próbálja szabadságát megteremteni, annál jobban beszűkül az élete, és reményvesztetté válik. Vajon számunkra ismerős-e ez a kép vagy ez az érzés? Hiszen csak a körülmények másak, ma is olyanok az emberek, mint Jézus idejében, ugyanaz az emberi, sokszor csalóka természet hajt mindannyiunkat. Ugyanúgy mi is csapdába eshetünk, akárcsak a tékozló fiú, és értelmetlenné válhat az életünk, elveszítettnek hihetjük magunkat. Ördögi kör az, amelyben benne van ez az ifjú. Sokan panaszkodnak arra, hogy milyen rohanás van a mai világban, az embernek már semmire sincs ideje, reggel felkel, elmegy dolgozni, hajt egész nap és este fáradtan hull az ágyába, a családjára szinte már egyáltalán nem jut idő. Vajon, ha ezt nézzük, nem vagyunk mi is hasonlóan nehéz helyzetben? De nemcsak testi szinten, hanem lelki szinten is. Lélekben is megpróbál bennünket az élet, lehet, hogy saját magunk kergetjük magunkat csapdába, akárcsak ez a fiú, de az is lehet, hogy a körülmények teszik. Bizony, megtapasztalhatjuk mi is az elhagyatottság állapotát.

Ekkor történik egy nagyon érdekes dolog, a fiú a legmélyebb lelki sötétség és elhagyatottság állapotában rádöbben valamire. Amikor elhagyják barátai, magányos lesz, elfogy a pénze, ami addig a szabadságot jelentette számára, teljesen kiszolgáltatottá válik, akkor eszébe jut, hogy neki van egy gazdag atyja. Felismeri, hogy nincs más szabadulás a mókuserékből, hogy az életvitelének következő állomása a biztos halál lesz, és igaz, hogy a halálfélelem indítja el, de rátalál a hazafelé vezető útra.

Nagy jelentőséggel bír számunkra a történetnek ez a mozzanata, hiszen egy nagyon fontos dolgot mond el: azt, hogy *a legnagyobb lelki és testi nyomorúságból és elhagyatottságból is haza lehet találni*. „Ahol a bűn túlsúlyra jut, ott kiárad a kegyelem” – mondja Pál apostol.

2. A fiúság újra megtalálása. Itt mindenekelőtt két fontos dolgot szeretnék kiemelni.

Az első az, hogy a fiú rádöbben arra, hogy tetteivel, életmódjával eljátszotta a fiúi kiváltságát: „nem vagyok méltó, hogy fiadnak hívj...” Tudja, ismeri bűneit, és úgy gondolja, hogy azok végérvényesen megfosztották őt a fiúi mivoltából. Mégis apját atyámnak szólítja, tehát önmagát nem tudja másképpen meghatározni, mint fiú. Mintha minden vétke és bűne ellenére hinne abban, hogy az, akihez készül, még mindig az apja, ő pedig még mindig a szeretett fiú. Hazatalálásának történetében ez egy nagyon fontos mozzanat.

Himni, még a legnagyobb lelki mélységben is azt, hogy Isten visszafogad engem, nagyon nehéz. Hiszen annyi minden vádolja az embert, mulasztásai, bűnei, vétkei súlya. Sokszor a Sátán vádol, úgysem érdemled meg, mondja. Sokszor a világ felől hangzik: *nem vagy jó semmire, hasznavehetetlen vagy. Ha nem bizonyítasz, akkor nem érsz semmit!* Sok ember él ilyen lelki sötétségben, talán lehet, hogy mi is hasonlóképpen gondolkodunk. De nagyon halk hangként hangzik Isten hívó szava ebben a zürzavarban.

Ott van Júdás és Péter példája: mindketten elárulták Jézust. De míg Júdás nem halotta meg az Atya szavát, és öngyilkossággal vetett véget életének, mert nem figyelt eléggé az Isten hívó szavára, addig Péter megtalálta a bűnbocsánatot.

Előttünk is van választási lehetőség. Vagy beletemetkezünk életünk sokszor átláthatatlan forgatagába, búsulásnak adjuk a fejünket, és nem figyelünk Isten szavára, vagy pedig meghalljuk az otthon hívó hangját, és elindulunk azon az úton, amely egyáltalán nem könnyű, de mindenképp az Atyához visz.

A hazafelé vezető út hosszú és nehézségekkel van tűzdelve. Mindenekelőtt a *saját kétségeit* fogalmazza meg a tékozló fiú is, egy párbeszédet gondol ki, talán a hazáig vezető úton ezerszer elmondja azt, hogy mivel is fogja köszönteni apját: *nem vagyok méltó...* Ez azért van, mert bár rátalált a hazafelé vezető útra, de még nem találta meg a bűnbocsánat lényegét, azt, hogy Isten minden bűnét a háta mögé veti és soha többé nem emlékezik meg róla. A bűnbocsánatot még mindig a saját cselekedeteihez köti, nem pedig Isten kegyelméhez.

3. A hazafelé vezető út tele van kettősségekkel. Tudja, hogy az apja fia, de nem éri magát méltónak rá. Elfogadja azt, hogy egyedül nem tud boldogulni, de még mindig nem látja apjában a szerető Atyát. Mintha azt mondaná: „Egyedül nem sikerült, megpróbálok Istennel, úgy sincs más reményem, és bízom abban, hogy a legkisebb büntetést kapom majd bűneimért.” *Ebben a gondolkodásban csak a büntető Isten képe jelenik meg. Milyen a mi Istenről alkotott képünk?* A kérdés döntő fontosságú hitünk megértésében.

A keresztyén élet egyik legnagyobb próbatétele az, hogy elfogadjuk Isten bűnbocsánatát, amely nem feltételhez kötött, melyről sokat beszélünk, minden vasárnap hirdetjük, de sajnos nem éljük át eléggé. Hiszen sokszor magunk sem akarunk szabadulni bűneinktől, mintha azt mondanánk, túl sok bűnöm van ahhoz, hogy Isten megbocsássa őket. A kérdés az, hogy valóban el akarjuk-e fogadni ezt a bűnbocsánatot?

Jézus Krisztus mondja azt, hogy ha nem leszünk olyanok, mint a gyermekek, nem juthatunk be Isten országába. Ez pedig nem jelent mást, mint hogy *eljussunk a kegyelem állapotába*. Abba az állapotba, ahol Istent valóban Atyánknak hívjuk, önmagunkat pedig megváltottnak tudjuk. Milyenek azok, aki eljutnak ebbe az állapotba? Olyanok,

doztak, hogy milyen szép a környék. Nekem pedig már megszokottnak tűnt, és jól ki kellett nyitnom a szemem, hogy észrevegyem a szépségeit.

Lehet, hogy megszokott számunkra az, hogy mellettünk van valaki, de ha megerőltetjük magunkat, és a bennünk is megszólaló hangra figyelünk, akkor észrevesszük azokat az áldásokat, amelyek az életünkben vannak. Meghalljuk mi is Isten szavát, mely szeretett fiának hív és nem feltételhez köti az ő szeretetét. Nemcsak megszokás lesz az Istennel való kapcsolatunk, hanem élővé válik. Ámen.

A hazatalálás reménysége

Alapige: Lukács 15,13b–20a

A tegnap egy sorozatot kezdtünk el a tékozló fiú története alapján. Hallhattunk arról, hogy mi indította a fiút abban, hogy kikérje a ráső részt, majd elmenjen otthonról, és arról is, hogy mekkora szeretet volt az apában, aki mindezt megengedte. A mai istentiszteleten folytatódik a történet és azzal fogunk foglalkozni, hogy milyen utakat jár be ez a fiú, majd pedig hogy hogyan talál vissza a hazafelé vezető útra.

1. A fiú állapotát egy szóban így lehetne megfogalmazni: elveszett. Szakított családjával, apjának halálát kívánta, elment otthonról, majd minden pénzt eltékozolta, ételre, italra, testi örömekre költötte. *Élte az életét*, mondanánk mai kifejezéssel. Ez kezdetben jó szórakozásnak tűnt, amíg volt pénze, amíg voltak körülötte úgynevezett barátok, akik az ő gazdagságából éltek. Jó mulatságnak tűnhetett úgy élni, hogy az ember a pénzért nem kell megdolgozzon, és mégis mindene megvan. Azonban a pénze elfogyott, és a pénzzel együtt a barátok is elszéledtek, ő pedig azon kapta magát, hogy se étele, se itala, és dolgoznia kell, ha meg akar élni valamiből. Sőt, talán a legmegalázóbb állapotba kerül, disznókondás lesz (a disznó a zsidók törvényei szerint tisztátalan állat), de még abból a moslékból sem ehet, amit a disznók elé tesznek. Hirtelen a teljes elhagyatottság és kiszolgáltatottság állapotában találja magát. Sokkal nagyobb volt azonban az a belső, lelki vihar, amit ő átélt bolyongása folyamán.

A fiú minél távolabb kerül az atyai háztól, annál jobban belegabalyodik az élet szövevényébe. Minél jobban vergődik, és próbálja szabadságát megteremteni, annál jobban beszűkül az élete, és reményvesztetté válik. Vajon számunkra ismerős-e ez a kép vagy ez az érzés? Hiszen csak a körülmények másak, ma is olyanok az emberek, mint Jézus idejében, ugyanaz az emberi, sokszor csalóka természet hajt mindannyiunkat. Ugyanúgy mi is csapdába eshetünk, akár csak a tékozló fiú, és értelmetlenné válhat az életünk, elveszítettnek hihetjük magunkat. Ördögi kör az, amelyben benne van ez az ifjú. Sokan panaszkodnak arra, hogy milyen rohanás van a mai világban, az embernek már semmire sincs ideje, reggel felkel, elmegy dolgozni, hajt egész nap és este fáradtan hull az ágyába, a családjára szinte már egyáltalán nem jut idő. Vajon, ha ezt nézzük, nem vagyunk mi is hasonlóan nehéz helyzetben? De nemcsak testi szinten, hanem lelki szinten is. Lélekben is megpróbál bennünket az élet, lehet, hogy saját magunk kergetjük magunkat csapdába, akár csak ez a fiú, de az is lehet, hogy a körülmények teszik. Bizony, megtapasztalhatjuk mi is az elhagyatottság állapotát.

Ekkor történik egy nagyon érdekes dolog, a fiú a legmélyebb lelki sötétség és elhagyatottság állapotában rádöbben valamire. Amikor elhagyják barátai, magányos lesz, elfogy a pénze, ami addig a szabadságot jelentette számára, teljesen kiszolgáltatottá válik, akkor eszébe jut, hogy neki van egy gazdag atyja. Felismeri, hogy nincs más szabadulás a mókuserékből, hogy az életvitelének következő állomása a biztos halál lesz, és igaz, hogy a halálfélelem indítja el, de ráatalál a hazafelé vezető útra.

Nagy jelentőséggel bír számunkra a történetnek ez a mozzanata, hiszen egy nagyon fontos dolgot mond el: azt, hogy *a legnagyobb lelki és testi nyomorúságból és elhagyatottságból is haza lehet találni*. „Ahol a bűn túlsúlyra jut, ott kiárad a kegyelem” – mondja Pál apostol.

2. A fiúság újra megtalálása. Itt mindenekelőtt két fontos dolgot szeretnék kiemelni.

Az első az, hogy a fiú rádöbben arra, hogy tetteivel, életmódjával eljátszotta a fiúi kiváltságát: „nem vagyok méltó, hogy fiadnak hívj...” Tudja, ismeri bűneit, és úgy gondolja, hogy azok végérvényesen megfosztották őt a fiúi mivoltából. Mégis apját atyámnak szólítja, tehát önmagát nem tudja másképpen meghatározni, mint fiú. Mintha minden vétke és bűne ellenére hinne abban, hogy az, akihez készül, még mindig az apja, ő pedig még mindig a szeretett fiú. Hazatalálásának történetében ez egy nagyon fontos mozzanat.

Hinni, még a legnagyobb lelki mélységben is azt, hogy Isten visszafogad engem, nagyon nehéz. Hiszen annyi minden vádolja az embert, mulasztásai, bűnei, vétkei súlya. Sokszor a Sátán vádol, úgysem érdemled meg, mondja. Sokszor a világ felől hangzik: *nem vagy jó semmire, hasznavehetetlen vagy. Ha nem bizonyítasz, akkor nem érsz semmit!* Sok ember él ilyen lelki sötétségben, talán lehet, hogy mi is hasonlóképpen gondolkodunk. De nagyon halk hangként hangzik Isten hívó szava ebben a zürzavarban.

Ott van Júdás és Péter példája: mindkettlen elárulták Jézust. De míg Júdás nem halotta meg az Atya szavát, és öngyilkossággal vetett véget életének, mert nem figyelt eléggé az Isten hívó szavára, addig Péter megtalálta a bűnbocsánatot.

Előttünk is van választási lehetőség. Vagy beletemetkezünk életünk sokszor átláthatatlan forgatagába, búsulásnak adjuk a fejünket, és nem figyelünk Isten szavára, vagy pedig meghalljuk az otthon hívó hangját, és elindulunk azon az úton, amely egyáltalán nem könnyű, de mindenképp az Atyához visz.

A hazafelé vezető út hosszú és nehézségekkel van tűzdelve. Mindenekelőtt *a saját kétségeit* fogalmazza meg a tékozló fiú is, egy párbeszédet gondol ki, talán a hazáig vezető úton ezerszer elmondja azt, hogy mivel is fogja köszönteni apját: *nem vagyok méltó...* Ez azért van, mert bár rátalált a hazafelé vezető útra, de még nem találta meg a bűnbocsánat lényegét, azt, hogy Isten minden bűnét a háta mögé veti és soha többé nem emlékezik meg róla. A bűnbocsánatot még mindig a saját cselekedeteihez köti, nem pedig Isten kegyelméhez.

3. A hazafelé vezető út tele van kettősségekkel. Tudja, hogy az apja fia, de nem éri magát méltónak rá. Elfogadja azt, hogy egyedül nem tud boldogulni, de még mindig nem látja apjában a szerető Atyát. Mintha azt mondaná: „Egyedül nem sikerült, megpróbálok Istennel, úgy sincs más reményem, és bízom abban, hogy a legkisebb büntetést kapom majd bűneimért.” *Ebben a gondolkodásban csak a büntető Isten képe jelenik meg. Milyen a mi Istenről alkotott képünk?* A kérdés döntő fontosságú hitünk megértésében.

A keresztyén élet egyik legnagyobb próbatétele az, hogy elfogadjuk Isten bűnbocsánatát, amely nem feltételhez kötött, melyről sokat beszélünk, minden vasárnap hirdetjük, de sajnos nem éljük át eléggé. Hiszen sokszor magunk sem akarunk szabadulni bűneinktől, mintha azt mondanánk, túl sok bűnöm van ahhoz, hogy Isten megbocsássa őket. A kérdés az, hogy valóban el akarjuk-e fogadni ezt a bűnbocsánatot?

Jézus Krisztus mondja azt, hogy ha nem leszünk olyanok, mint a gyermekek, nem juthatunk be Isten országába. Ez pedig nem jelent mást, mint hogy *eljussunk a kegyelem állapotába*. Abba az állapotba, ahol Istent valóban Atyánknak hívjuk, önmagunkat pedig megváltottnak tudjuk. Milyenek azok, aki eljutnak ebbe az állapotba? Olyanok,

mint a boldogmondások szereplői: lelki szegények, békességre igyekezők, sírók, irgalmasok, tiszta szívűek – nem a világ szerint erősek és sikeresek, hanem Isten kegyelméből élők. Mindezek Isten gyermekeinek az ismérvei. Hiszen ha megfigyeljük, itt a gyermekekről van szó, akik gyámoltalanok, esetlenek és őszinték.

Nehéz ezt az utat megtenni, mert állandóan vádol valami bennünket, állandó kettőségben vagyunk ebben az életben. De ennek ellenére *szemünk előtt kell legyen az a cél, amely felé mindannyiunknak haladni kell: gyermekké válni, megérteni azt, hogy mindannyian szeretett gyermekei vagyunk ugyanannak az Atyának.*

Úgy érzem, sok mindenben magunkra ismerhettünk a történet ezen részéből. Lehet, hogy mi magunk is bolyongunk, bérésként dolgozunk, éhezünk, amíg a mi Atyánk vár ránk. Halljuk meg a hívását, vegyük észre, hogy ő tárt karokkal vár. Merjük megtenni az első lépést azon az úton, melyen mindannyiunknak végig kell menni ahhoz, hogy hazataláljunk. Ámen.

Az idősebb fiú mint elveszett ember

Alapige: Lukács 15,25–30

Az előző két alkalommal a tékozló fiú története kapcsán a fiatalabbik fiúval foglalkoztunk. Láthattuk, hogyan tékozolta el mindenét, az apai örökségét a szabadság keresésében, majd teljesen összeomlott. De végül rátalált a hazafelé vezető útra, és elindult rajta. A mai istentiszteleten ennek a történetnek egy másik szereplőjével fogunk foglalkozni, aki talán látszólag nem tölt be fontos szerepet, de akinek a jelenléte, cselekedete mégis kulcsfontosságú a példázat megértése szempontjából. Az idősebb fiúról lesz ma szó.

1. Szintén elveszett? Az idősebb fiúról azt tudjuk, hogy ő „mintagyerek” volt. Idősebb fiú révén el is várták tőle a megfelelő komolyságot, azt, hogy teljesítse a szülei akaratát, hogy megélje a hagyományokat. Ő pedig engedett ennek a talán ki sem mondott kényszernek. Szorgos életével, szófogadásával teljesen ellentéte öccsének, hiszen sohasem lázadt fel, sohasem kért apjától semmit, hanem mindig teljesítette a kötelességét. Ha lelki útra tereljük ezt a történetet, úgy is mondhatnám, hogy annak az embernek a megtestesítője, aki állandóan ott van a templomban, vallásos életet él, megtesz mindent, amiről úgy érzi, hogy Isten vagy a gyülekezet megkíván. *A vallásos ember megtestesítője, aki az Atya mellett van.*

Mégis, furcsa dolgok derülnek ki erről a fiúról. Mindenekelőtt annak lehetünk tanúi, hogy *irigykedik testvéreire.* Jobban mondva *nem tud örülni annak,* hogy visszatért az öccse, és szemére veti apjának azt, hogy neki soha semmit nem adott, ellentétben az öccsével, akit most, hogy visszatért tékozlásából, az apja örömmel fogad. *A szabadság utáni vágy húzódik meg ezekben a mondatokban. Egy olyan embernek a vágya, aki egész életében megkötözve élt, mert mindent, amit tett, kötelességből tett.* Aki talán csak a szigorú Atyát ismeri, a számonkérőt, aki a cselekedeteket nézi, nem pedig a megbocsátó édesapát, aki szeretetével árasztja el. Aki nem azért nem feszegeti létének láncait, mert meg van győződve arról, hogy helyesen él, hanem azért, mert nem meri megtenni, éppen ezért irigység van a szívében mindenki iránt, aki lázad. *A vallásos ember tipikus betegsége ez: mindenki felett ítéletet mondani, aki valamilyen módon el van veszve, akinek az élete rendezetlen, miközben a lázadás iránti vágy állandóan ott moccan a szívében. Hányan és hányszor esünk ebbe a csapdába?* Ítélezünk mások felett, mert a saját életünket kifogástalannak tartjuk, a mások talán kifogásolható életét pedig bűnösnek. Hányszor nem vesszük észre azt, hogy mindannyiunknak ugyanazon Atyának a szeretetére van szükségünk?

Mit mond az idősebb fiú? *Látod, hány esztendeje szolgálok neked, soha nem szegtem meg parancsodat, és te sohasem adtál nekem még egy kecskegidát sem, hogy mulathassak barátaimmal. Amikor pedig megjött ez a fiad, aki parázna nőkkel tékozolta el vagyonedat, levágattad neki a hizott borjút.* Súlyos dolgok derülnek ki ezekből a mondatokból. *Miközben otthon volt, az idősebb fiú mégis elvesztetté vált.* Miközben az Atya házában mindene megvolt, mégis hiányérzete támadt. Bírálata, irigysége, harag volt a szívében, és ezt az engedelmességgel próbálta álcázni.

A kisebbik fiú kihágása, elvesztettsége nyilvánvaló, hiszen nyilvánvaló bűnöket követett el, elverte pénzét, csak a test örömeinek élt, tékozló életet folytatott. Az idősebbik fiú elvesztettsége pedig sokkal nehezebben észrevehető, mert kifelé, a világ felé tökéletes, befelé azonban, a lelkében éppúgy elveszett, mint öccse, és szüksége van az atya hazahívó szeretetére.

2. Örömtelenül. Az idősebbik fiú állapotát, érzéseit talán ez a szó jellemzi a legjobban. Nem tud örvedezni. Ez nyilvánul meg akkor is, amikor látja az örvedezőket. Az ő szívében csak harag van testvére iránt, és szemrehányás apja iránt. Szívében az állandó panaszkodás fogalmazódik meg, amely a *sohasem kaptam meg, ami nekem jár* érzésből fakad. De ha megfigyeljük saját életünket, elmondhatjuk, hogy a panaszkodás tőlünk sem idegen. Panaszkozik a szülő gyermekére és a gyermek szülőjére, a férj a feleségre és fordítva, a barátok panaszkoznak egymásra, panaszkoznak a vezetőkre, a kormányra, a világra, a pénzhányra, mindenre, amire csak lehet. És közben nem vesszük észre, hogy a *panaszunkkal csak még jobban belelovaljuk magunkat az örömtelenségbe, elégedetlenségbe*, és így még attól a kevés örömtől is megfosztjuk magunkat, amink lehetne. Nem tudom, észrevettétek-e, de nagyon nehéz olyan ember társaságában lenni, aki állandóan panaszkozik. Van olyan helyzet is az életünkben, hogy a panaszt nem mondjuk ki, azért, mert nem illő, nem keresztyéni, mint ahogy az idősebbik fiú sem mondta ki, de belülről rág, és éppúgy megkeseríti az életünket, mintha kimondanánk.

Ha a panasz és elégedetlenség szempontjából nézzük az idősebbik fiú helyzetét, emberi és érthető, hogy nem tud örvedeni. Közeledik az atyai házhoz, ahonnan a vigadozás hangjai szűrődnek ki. Gyanút fog, mintha az fogalmazódna meg benne, hogy: *engem már megint kihagytak, megint a fejem felett döntöttek!* Ezért az egyik szolgát odahívja, hogy megkérdezze, mi történik. Az pedig örvedezve újságolja el neki, hogy visszatért az elveszettnek hitt öccse. Ez pedig benne nem az öröm érzését kelti, hanem épp ellenkezőleg, kibukik belőle az eltelt évek minden keserősége, és ez meggátolja abban, hogy együtt örüljön az örvedezőkkel. *Annak megtapasztalása, hogy nem tudok másokkal együtt örvedeni, a haragos szív megtapasztalása.* Az idősebb fiú nem tudott belépni az atyai házba, hogy együtt örvedjen atyjával, mert irigysége, féltékenysége elborította szívét.

Bennünket vajon mi gátol meg abban, hogy belépünk az atyai házba? Talán olyan ima, amiről úgy éreztük, hogy Mennyei Atyánk nem hallgatta meg? Talán keserűség van a szívünkben, mert nem éreztük, hogy felel a kéréseinkre? Talán irigysége valaki iránt, vagy a szívünkben rejlő harag. Pedig a vigasságba vezető ajtó előttünk is nyitva áll. A kérdés az, hogy bemelegyünk-e rajta?

3. A példázatból nem derül ki az, hogy az idősebbik fiú felhagyott-e haragjával, és apja szavára bement-e a házba. *Ez egy nyitva hagyott kérdés.* Mint ahogyan a példázat legnagyobb kérdése is megválaszolásra vár: bízunk-e vagy pedig sem a mindent megbocsátó Isten szeretetében. És ez a kérdés már nem csak az idősebbik fiút érinti, hanem minket is.

Jézus ezt a példázatot elsősorban az őt bíráló farizeusoknak mondja, akik azzal vádolták meg, hogy bűnösökkel és paráznákkal eszik együtt, ezzel megsértve a tisztaság törvényét. Jézus pedig saját vádaskodásukkal, kicsinyességükkel állítja szembe őket. Jézus az „én jobb vagyok mint a másik, mert mindent törvényt betartok” érzés hamisságára mutat rá a példázat által, és a hallgatóságnak szembesülnie kell ezzel a kérdéssel. Elfogadom-e vagy sem, hogy Isten az Ő kegyelmét mindenkinek egyformán felkínálja?

Az idősebbik fiú „hazatérése” sokkal nehezebb, mint a fiatalabb fiúé, azért, mert életében látszólag minden rendben van, természetesen veszi azt, hogy ő az atya fia, és úgy érzi, neki nincs szüksége arra, hogy visszafogadják. Szívét megkeményíti, és nem engedi meg, hogy öröm férközzön bele. Erkölcsei alapja is van arra, hogy így érezzen, hiszen ő a példaképe a jó gyermeknek, míg kisebbik testvére mindent megtagadott, ami a szülői házhoz kötötte. Vajon hazatérhet-e az idősebbik fiú?

Ezt a kérdést magunknak is fel kell tennünk. Meglátjuk-e azt, hogy akár tékozló fiúk vagyunk, akár az atya mellett élő, szófogadó gyermekek, Isten megbocsátó szeretetére mindenképpen szükségünk van? Akár rendezett az életünk, akár rendezetlen, az atyai útmutatásra mindannyian rászorulunk? Hazatérhet-e a bennünk levő idősebbik fiú? Ha saját erőnket nézzük, azt kell mondanunk, hogy nem, mindez egyedül nem lehetséges. Jézus a következőket mondja Nikodémusnak: *szükség nektek fentről újonnan születni.* Egyedül ezt nem tudom megtenni. Aki próbálta már leküzdeni gyarlóságát, kicsinyességét, haragját, az tudhatja, hogy egyedül ez nem megy, mert mindez csakis az Atyánál, az Atya által lehetséges. Csak felülről jövő segítséggel gyógyulhatok meg, csak akkor, ha elfogadom Isten felém kinyújtott kezét. Lehet, hogy emberileg kudarcot vallok, de vele lehetséges a változás, mert *Istennél minden lehetséges. Ámen.*

Az idősebbik fiú. A hazatalálás lehetősége

Alapige: Lukács 15,28b.31–32

Az előző prédikációban nyitva maradt egy kérdés, mégpedig az, hogy vajon le tudja-e küzdeni az idősebbik fiú a benne levő haragot, és együtt tud-e örüdeni apjával annak, hogy megjött az elveszettnek hitt testvére. A példázatban szereplő apa azonban nemcsak a fiatalabbik fiát szeretné visszakapni, hanem az idősebbiket is, és ezért mindent meg is tesz. Szeretetét azonban nem kényszeríti egyik gyermekére sem. A megtérés, a hazatalálás lehetősége éppúgy adatik az idősebbik fiú számára, mint testvére számára.

1. Mindenekelőtt arról kell beszélünk, hogy *az Atya szeretete nem erőszakos.* Akaratát nem kényszeríti rá egyik gyermekére sem. Mindkét fiát szereti, mindkét fia elé kiszalad a házból, és mindkettőt a választás lehetősége elé állítja. A kisebbiket úgy, hogy elengedi, a nagyobbikat pedig úgy, hogy örömmre szólítja fel. A kisebbik átéli a legnagyobb mélységet és elhagyatottságot, majd rádöbben, hogy mit hagyott otthon, a nagyobbik azonban még nem döbönt rá arra, hogy noha neki mindene megvan, mégis híján van az atya szeretetének. Nem vigasztalja az sem, hogy „mindenem a tied”, borús állapotában nem látja meg azt, amije van, csak azt, hogy mi az, ami nincs, ami hiányzik. Mindkét gyermekét az asztalhoz hívja, le kívánja ültetni, de míg a kisebbik fiú elfogadja a meghívást, a nagyobbik nem tud felülkerekedni féltékenységén. Van-e vajon esély arra, hogy mindez megváltozzon? Ehhez elsősorban önmagában kell elfogadja azt, hogy szerető Atyja van, aki őt is hívja asztalához.

Ezt a lépést azonban nagyon nehéz megtenni, mert nehéz elfogadni azt, hogy az Úristen mindenkit egyformán szeret. Sokszor esünk keresztyénként abba a hibába, hogy mások felett ítéletet mondunk, vagy magunkat másoknál különbnek tartjuk. Akárcsak a fari-

zeusok, talán mi is úgy tekintünk keresztyén embertársainkra, hogy mi azért különbek vagyunk ezeknél, azért, mert másak a cselekedeteink, más a gondolkodásunk, más látszik az életünkön. Higgyük el azonban, hogy Isten szeretetére mindannyian rászorulunk.

A történetben világossá válik az, hogy az atya nem szereti jobban a fiatalabb fiút az idősebbnél. Mikor kimegy a házból, hogy idősebbik fiát üdvözölje, nem csak egyszerűen fiának szólítja, hanem itt egy olyan szó szerepel, amit leginkább azzal a szóval lehetne fordítani, hogy *gyermekem*. Mennyivel bensőségesebb ez a megszólítás! Ha bennünket szüleink így szólítanak, teljesen másképpen hangzik, mintha csak azt mondanák, hogy fiam vagy lányom. Az atyának minden szeretete benne van e szóban. És szeretet tükröződik abban is, amit mond: „mindenem a tied”! Mi vajon érezzük-e azt, hogy minden, amit megkaphatunk, amire szükségünk van, az a miénk? Tudatosult-e bennünk, hogy az Atya házában mindenünk meglehet, amit az Atya adhat? Az idősebbik fiúhoz hasonlóan minket is a szeretet hiánya gátol meg nagyon sokszor abban, hogy értékelni tudjuk azt, amink van, amit Istentől kaptunk.

Meglátni azt, hogy Isten szeretetében és áldásaiban mindenképp részesedhetünk, ez az egyik legnagyobb feladat és kihívás az életben, ahogy az idősebbik fiú életében is ennek elfogadásán állt vagy bukott az ő boldogsága.

2. Az idősebbik fiúnak azt is meg kell értenie, hogy az *atya szeretetéért nem kell versengenie testvérével*. Mert, ha megfigyeljük, ő versenyként fogja fel az életet, olyan érveket hoz fel, amelyek ezt támasztják alá: egész életemben veled voltam, neked szolgáltam, parancsodat teljesítettem, ezzel szemben ez a te fiad mit tett? Ez az életfelfogás csakis az atyai házban, a szeretet és elfogadás közegében oldódhat fel.

Nem egyszer hallok embereket panaszkodni arra, hogy mennyire megváltozott a világ. Nem számít már csak a pénz, a versengés. Mindenhol a legjobbnak kell lenni. Az iskolában, aki nem jó, az lemarad. A munkahelyén, ha nem teljesít az ember tökéletesen, akkor kirúgják, jobbat vesznek fel. És lehetne sorolni, hogy mennyi minden készlet bennünket arra, hogy állandó versenyben legyünk. Ahol összehasonlítanak, és nekünk meg kell felelnünk a követelményeknek. Talán észre sem vesszük, de automatikusan is ezt tesszük, hasonlítgatjuk magunkat a szomszédhoz, aki talán ügyesebb, vagy akinek többje van, mint nekünk. Versengés van a családban is, hányszor hangzik el viták során az, hogy én többet teszek, mint te! A versengés szelleme mindenhol ott van. Az a szomorú, amikor a hitéletünkbe is beférkőzik és a keresztyénséget is versenynek fogjuk fel. Ha kint vagyok, az Atya szeretetén kívül, akkor valóban ilyennek láthatom az életet. Minden gyanús lehet számomra, mindenben hátsó szándékot látok, és ez meggátol abban, hogy igazán el tudjam fogadni az Atyám szeretetét.

Fontos kérdés az, hogy lehetséges-e a szabadulás ebből a helyzetből, csapdából? Azt kell mondanom, hogy egyedül nem lehetséges. Az idősebbik fiú csak úgy találna megnyugvásra, ha hagyná magát bevezetni az atyai házba, és ha meghallaná azt a hangot, amely őt *gyermekemnek* nevezi.

3. A szabadulás önerőből nem megy, de mégis, az ember sok mindent tehet azért, hogy bekövetkezzen. Mindenekelőtt *bíznia* kell abban, hogy az Atya őt is várja. Hiszen minél jobban abban a tudatban él, hogy ő kirekesztett, annál inkább távolabb kerül a szerető Atyától. Arról már beszéltem a tegnapi nap, hogy az önsajnálát milyen veszélyes tud lenni, hiszen az ember ha magát sajnálja, csak a gondjait nagyítja fel és nem látja meg a kiutat szorult helyzetéből. Az idősebbik fiú pedig szinte csak ebből az önsajnálatból áll. *A bizalom ezzel szemben abban áll, hogy felülkerekedjem az önsajnálaton, és merjek himni az Atya szeretetében*. Ha csak azt látom, hogy mi hiányzik az életemből, és nem veszem észre a benne levő gazdagságot, akkor sohasem leszek egy önmagammal kibékült, elégedett ember.

A bizalom mellett fontos ebben az előrelépésben a *hála*, ami a harag fordítottja. A harag azt mondja, hogy nem kapom meg, amit érdelek, és ebből lesz az irigység, az elégedetlenség. Ezzel szemben a hála azt mondja, hogy az élet, és minden az életben Istentől jövő ajándék. Vegyünk néhány példát!

Ha valaki például erős kritikát kap, kétféleképpen válaszolhat: vagy megharagszik, és arra gondol, hogy a másik hogy merészel ilyet mondani – ez a harag szava –, vagy pedig még a legdurvább kritikában is lát valami építőt – ez a hála szava – az iránt, hogy még ebből a kritikából is tanulhatok. Ha valakit nagy szerencse ér, irigyelhetem is, és ez a harag szava, de hálát is adhatok, hogy neki legalább jó dolga van, ez pedig a hála szava. Életünknek nagyon kis részletein észre lehet venni azt, hogy mi a különbség a kettő között, egy dolog azonban biztos, mindig van választási lehetőség a harag és a hála között. Eldönthetem, hogy komolyan veszem a szót, amely nekem is mondja: *mindenem a tied, te mindig velem voltál*, vagy pedig a vélt vagy valós sérelmeimre hallgatok.

A megbékélés felé vezető úton az első lépés mindig nehéz. Nehéz megbocsátani, de ha egyszer már megtettem, rájövök, hogy nem is annyira. Nehéz teljesen Istenre hagyatkozni, de ha megtettem, rájövök, hogy milyen fölösleges volt az addigi aggodásom. A hitben való előrelépés mindig olyan szeretetet jelent, amelyben nem várom el, hogy viszonszeressenek, anélkül adok, hogy kapni szeretnék, anélkül hívok meg valakit, hogy visszahívást remélnék. Ha így a bizalom és a hála lesz az alap a szívemben, akkor meglátom az Atyát, aki behív az ő házába és maga mellé tiltet a mennyei ünnepen. Ámen.

A szerető Atya

Alapige: Lukács 15,22–24

A tékozló fiúról szóló példázat magyarázatában az apa személyéhez érkeztünk. Habár a példázat címe a tékozló fiúról szól, mégis, nyugodtan lehetne az Atya szeretetének a példázata, hiszen minden, ami történik, erre a szeretetre néz. Ezzel foglalkozunk mi is a mai istentiszteleten.

1. Mindenekelőtt azt mondhatjuk el erről a szeretetről, hogy mindenre kiterjed, nem személyválogató. Ez mutatkozik meg abban, ahogyan az apa mindkét fia elé kimegy a házból, mindkettőt egyforma lelkesedéssel fogadja. És ebben gyökeresen különbözik az emberi gondolkodásmódtól. Hiszen az emberi szeretet állandóan mérlegel: megéri-e szeretnem, megérdemli-e, hogy szeressem. Nagyon sokszor megtörténik az, hogy a szeretetünket, ragaszkodásunkat valamihez kötjük, valamit várunk cserébe. Ezzel szemben a példázatban tapasztalható szeretet feltétel nélküli szeretet.

Az atyának mindkét gyermeke tulajdonképpen ugyanazért küzd: rátalálni az atya szeretetére, ebben megnyugodni. Mindkettő más utat jár be, amíg lehetősége lesz arra, hogy ezt a szeretetet megtalálja. Ahogyan mi magunk is vágyunk erre a szeretetre. Szinte alapvető szükséglete az embernek, hogy érezze azt, hogy szeretik, elfogadják, és ezért igyekszik mindent megtenni, sokszor zsarolva vagy kikényszerítve a szeretetet. Keressük Isten szeretetét. Feltesszük magunkban a kérdést, hogyan ismerjem meg Istent, hogyan szeressem, hogyan találjam meg? Önmagunkból, magunk lehetőségeiből indulunk ki és mindent ehhez viszonyítunk. Cselekedeteink által próbáljuk „rávenni” Istent arra, hogy szeressen és elfogadjon bennünket, úgy, ahogy embertársainkat is. Azonban sokkal célravezetőbb lenne így kérdezni: hogyan engedjem, hogy megismeressen önmagával, hogyan engedjem, hogy szeressen, hogy megtaláljon? Az atya szeretetéből kiderül az, hogy sokkal jobban vágyik az elveszett fiú után, mint a fiú után! Hazafogadó ölelésében pedig benne van minden szeretete és megbocsátása.

Engedem-e, hogy Isten megtaláljon engem, és elárasszon szeretetével? Méltónak tartom-e magam arra, hogy ez az én életemben is megtörténjen? Döntő fontosságú ennek a kérdésnek a megválaszolásában az, hogy milyen a magamról kialakított képem, hogyan látom magamat, milyen az önértékelésem? Biztos hallottuk mindannyian annak a tinédzsernek az esetét, aki egy rossz jegy miatt öngyilkos lett. Vajon mi készítette ezt a gyereket arra, hogy ezt tegye? Vajon nem az volt-e a baj, hogy a szülők a szeretetükben is értékrendet állítottak fel: ha ezt és ezt megteszed, akkor szeretünk, ha nem, akkor nem? Ha Istenre úgy tekintek, mint egy állandóan számonkérő Atyára, akkor valóban csak a hiányosságaimat látom, nem pedig azt, hogy mivé lehetek az ő szeretete által. Az a kérdés, hogy érdemesnek tartom-e magam arra, hogy rám találjon ez az atyai szeretet és elárasszon kegyelmével!

2. Az atya szeretete a legjobbat kínálja fel. Milyen nagy a különbség aközött, amit a hazatérő fiú vár és amit valójában kap. Hiszen ő megelégedne azzal, hogy szolga legyen. Tudatában van hatalmas tévedésének, és apjától a legkevesebbet várja, közben pedig tudja azt, hogy ez a legkevesebb is sokkal több annál, mint ami jelenleg van az életében. „Nem vagyok méltó” – mondogatja magában a hazafelé vezető úton. Amikor pedig hazaér, hatalmas meglepetésben van része. Nem a legkevesebbet kapja, hanem a legtöbbet, új ruhát adnak rá, sarut adnak a lábára, gyűrűt húznak a kezére, visszaállítják fiúi voltát. Apja a hízott borjút vágatja le, hogy lakomát tartson. Mindez az Atya túláradó, mindent megbocsátó szeretetéről tanúskodik.

Milyen szomorú dolog az, amikor nem jutunk el ebbe a vendégségbe, és megelégszünk minden szinten a középszerével. Lehet, hogy megfogalmazódik bennünk is a vágy, hogy visszatérjünk az atyai házba, de a saját kicsinyhitűségünk azt mondatja velünk, hogy úgysem érdemes, mi már elveszett emberek vagyunk. Hány és hány embernek reked meg emiatt az élete, mert nem mer bízni az Atya megbocsátó szeretetében? Még abban a kicsiben sem mer reménykedni, amit kaphatna, hát még abban a hatalmas jószágban, amit az Atya valóban elkészített számára!

Isten a legjobbat kínálja fel számunkra, a kérdés csupán az, hogy elfogadjuk-e ezeket az ajándékokat, amelyek mindig is megillettek bennünket.

3. Az atya szeretete örömmre hív fel. Hallottam egyszer egy történetet, miszerint hazánkba látogatott egy fekete lelkész. Megdöbbenve tapasztalta és el is mondta vendéglátóinak, hogy érthetetlen számára az, ahogyan szomorú arccal, rezzenéstelenül, mosoly nélkül ülünk végig pl. egy húsvéti, feltámadási istentiszteletet. Ezzel ellentétben az ő országában mindenki énekel, még táncol is, így örvendez az istentisztelet alatt. Lehet, hogy nekünk kissé idegen ez a magatartás, de van valami fontos abban, amit ez az ember mondott. Mennyire vesszük vajon észre azt, hogy Isten bennünket a benne való örömmre is elhívott? Szokatlan számunkra a mulatságnak, az örömmek a képe. Pedig ha megfigyeljük a Szentírást, Isten közelségéről, eljövendő országáról úgy beszél, mint lakomáról, mulatságról, menyegzőről, amelyben vigasság van.

Mennyire tudunk örvendeni annak, hogy megtalált gyermekek vagyunk? Annak ellenére, hogy nem vagyunk „immunisak” arra a rosszra, ami a világban jelen van: megbetegedhetünk, szerencsétlenségek érhetnek, megpróbáltatásokban lehet részünk. Jézus egy gyermekének sem ígért gondtalan életet, azt viszont megígérte, hogy velünk lesz minden nap. El tudjuk-e hinni tehát, minden külső szomorúság ellenére, a nehéz körülmények ellenére is, hogy nekünk szerető Atyánk van?

Ezt a szeretetet elfogadva lehet csak teljes az életünk. Csak az Atya kegyelmével lehetünk tökéletesek, olyanok, amilyenek ő lát bennünket bűneink nélkül. Merjük elhinni és elfogadni, hogy Ő a legnagyobb gazdagságot kínálja fel gyermekei számára. Ámen.

Irgalmassá válni – az atyai jellemvonások hordozójává válni

Alapige: Lukács 6,36

Az elmúlt alkalmakon sorozatban vettük a tékozló fiúról szóló példázatot, és egy-két igehirdetés erejéig foglalkoztunk e példázatnak mindegyik szereplőjével. Hallhattuk azt, hogy milyen utat járt be a kisebbik fiú, amíg visszatért az atyai szeretethez, és levontuk a következtetést, hogy bennünk is van néhány vonás a kisebbik fiúból. Aztán ott volt az idősebbik fiú, aki noha az atya házában van, mégsem érzi a szeretetét, és levontuk azt a következtetést, hogy bennünk is van az idősebbik fiú jellemvonásaiból. Egy igehirdetésben az atyával, annak visszafogadó szeretetével is foglalkoztunk.

A ma felolvasott ige nem a példázathoz tartozik. Mégis szeretném, ha a példázaton keresztül tekintenék rá, hiszen ha Krisztusnak e felszólítását halljuk, rá kell döbbenünk, hogy nemcsak fiatalabb vagy idősebb fiúvá kell válnunk, hanem atyává is – ami az irgalmasságot (és a tökéletességet – *ti azért legyetek tökéletesek*) illeti. A tékozló fiúról szóló példázatban az Isten szeretetén és megbocsátásán van a hangsúly, az előbb felolvasott igében pedig Jézus nemcsak az isteni szeretetről beszél, hanem arra hívja fel az őt hallgatókat, hogy Istenhez hasonlóan cselekedjenek. Így már nem csak az a kihívás számunkra, hogy elfogadjuk az irgalmas Isten hívását, mellyel bennünket hazahív, hanem az, hogy magunk is gyakoroljuk az irgalmasságot. Úgy is mondhatnám, hogy nem elég fiúvá lenni, aki pusztán elfogadja az atya jószágát, hanem magunk is arra kell törekedjünk, hogy az atyához hasonlókká váljunk. Azt vizsgáljuk meg, hogy ennek a nehéz útnak milyen állomásai lehetnek a mi életünkben.

1. Ahhoz, hogy irgalmas tudjak lenni, akárcsak az én Atyám, **együttérzővé** kell válnom. Ha megfigyeljük a tékozló fiú történetét, Jézus azoknak a farizeusoknak mondja el, akik bírálták őt, amiért a bűnösökkel vállalt közösséget. Ezzel pedig nyíltan azt mondja el, hogy Isten együttérző és befogadó Atya, aki azt szeretné, ha senki sem veszne el az ő gyermekei közül, és aki mindenkit tárt karokkal fogad. Jézus pedig ezt hozza nyilvánosságra, amikor közösséget vállal a bűnösökkel.

Azonban pont az együttérzés az, ami úgy gondolom, kiveszöben van a világból. Annyira nem törődünk mással, csak magunkkal, hogy a másik ember szenvedését észre sem tudjuk venni. Sokat beszélünk, hallunk a válságról, de megdöbbentő tudni, hogy ez is csak egyes emberek kapzsisága miatt következett be. Vagy figyeljük meg, egy szűkségben levő ember már nem okoz nagy feltűnést, ha elmegyek a koldus mellett, lehet, hogy arra gondolok, hogy semmi baja nincs, csak tettei magát. Egy kísérletet végeztek különböző városokban. Valaki színlelte, hogy összeesik az utcán, arra voltak kíváncsiak, hogy hányan reagálnak erre? Sokkal többen voltak, akik kikerülték, mert azt gondolták, részeg, vagy hasonló, mint azok, akik odamentek és segítettek rajta. Vagy hány idős, beteg ember hal meg magányosan azért, mert már a szomszédjai sem figyelnek rá. Persze lehet és kell is pozitív példát felhozni, de sajnos, világunkban több a negatív példa.

Több lépcsője is van ennek a folyamatnak. Mindenekelőtt nyitott szemem és halló fülem kell legyen arra, hogy *észrevegyem* a másik ember szenvedését, és ha segíteni akarok rajta, a valós szükségeire legyek figyelmes. Azután magamon is *erőt kell vennem, hogy kényelmet, időmet rá tudjam áldozni embertársam megsegítésére*. Ez azonban már nehezebb feladat, és nem megy magától. Együttérzővé csak úgy lehet az ember, ha tudja: a mennyei Atya *neki is megkegyelmezett*, rajta is gyakorolta az irgal-

masságot, ha ezt megérezttem és elfogadtam, készen állhatok arra, hogy én is gyakoroljam.

2. Ahhoz azonban, hogy megvalósítsam azt, amit Krisztus kér tőlem, tudniillik, hogy ellenségeimért is imádkozzam és azokon is segítek, akik nekem rosszat tettek vagy üldöznek, már sokkal több kell, mint együttérzés. Ahhoz meg kell tapasztaljam át kell éljem Isten megbocsátó szeretetét. Hogy jobban megértsük, ismét a tékozló fiú történetével példázom. Ha „igazságosak” akarunk lenni, az atyának meg lett volna minden oka arra, hogy ne fogadja vissza elkóborolt fiát, aki halálát kívánta (ahogy az sokszor velünk meg is történik – például a szülő nem tud megbocsátani gyermekének). Azonban nem ez történik, hanem az atya visszafogadja a fiút. Persze, mondhatjuk, hiszen a gyermeke volt, de vajon ugyanezt megtette volna az ellenségével is? Valószínű. Habár a megbocsátás sem megy magától és ennek is megvan a maga folyamata.

a. Mindenekelőtt a megbocsátás folyamatában ott van a gyász – hiszen látom azt, hogy mennyi rossz történik a világban, érzem azt, hogy mennyi rosszat tettek velem, és szívemben elgyászolom, feldolgozom ezt a szomorúságot (vagy veszteséget). A modern lélektan is kimutatta azt, ami a gyakorlatban régóta működött, hogy a gyász fázisainak, külsőségeinek megvan a maga szerepe (pl. fél évig/évig fekete ruha). Valahogy ilyen módon kell tudjam feldolgozni az engem ért sérelmeket is (vagy azokat, amelyek érné fognak), meggyászolva őket (ahogyan a példázatban az atya is valószínű meggyászolta kisebbik fiát – ezért mondta, hogy meghalt, de feltámadott).

b. Ezek után következhet a megbocsátás. Erre a „klasszikus” példa az, amit Krisztus mond: nem azt mondom, hogy hétszer, hanem akár hetvenszer hétszer is – azaz a megbocsátás nem alkalomhoz kötött egyszeri cselekedet, hanem életmód, felfogás kell legyen. Gyakran mondjuk ki ezt a szót, hogy megbocsátok, szívünkben azonban lehet nem gondoljuk komolyan, vagy csak azért tesszük, mert kötelességünk, vagy mert dicséretet várunk érte. Az igazi megbocsátás azonban szívből jön.

Ahhoz, hogy meg tudjak bocsátani, túl kell lépnem a személyes sérelmeken, túl a haragon, az irigységen, a félelmen. Úgy kell elképzelnünk ezt a folyamatot, mint mikor az ember egy hegyet kell megmásszon, csak fokozatosan halad előre, de egyre feljebb jut.

c. A megbocsátáshoz vezető harmadik út a nagylelkűség. Ahogyan az atya mindenét a fiainak adja (és ahogyan Isten is ellátja gyermekeit minden jóval), meg kell tanulnom úgy megbocsátani és úgy adni, mint aki tudja, olyan készletből merít, amely kifogyhatatlan. Nem csak egyszerűen többet adni: önmagamat adni. A nagylelkűség magasiskolája pedig az, amit Jézus mond: Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért. Ez is hosszú út eredménye, lépésről lépésre haladhat csak rajta az ember (minden nap egy kicsit előre).

Kisebbit vagy nagyobbik fiúvá válni annyit tesz: elfogadni az atya szeretetét. Atyává válni viszont már ezt jelenti: tökéletessé válni. Olyanná válni, amilyenek Isten lát engem Krisztus áldozatán keresztül. Ámen.

Prédikációk advent ünnepére

Joó Sándor

Örök advent^{*}

Alapige: Máté 1,23

Bibliailvasás: 1Mózes 3,1–8

Advent a Krisztus-várás ideje, a Megváltó utáni sóvárgás időszaka, a Szabadító eljövételét kérő, sürgető várakozás állapota. A legrövidebb és legtömörebb adventi imádság így hangzik: Jövel, Uram! Ahhoz azonban, hogy Jézust igazán várjuk, szívből kérjük, hogy igen, jöjjön hozzánk is, ahhoz előbb nagyon világosan kell látnunk a magunk Megváltóra szorult állapotát. Hogy igazán tudjunk örülni a karácsonynak, annak, hogy Krisztus eljött, előbb át kell éreznünk az ember örök, ősi tragédiáját. Hiszen azért olyan végtelen nagy jótétemény Krisztus eljövetele e világra, mert az emberrel az történt, amiről az ősi, paradicsomi történet tudósít. Ha most meglátnánk, hogy az a régi történet Ádámról és Éváról nem is olyan régi – hanem mindnyájunk története –, élőbbé és valószínűsőbbá válnék számunkra az advent is. Tudatosulna bennünk, hogy mennyire kell a Megváltó! Lássuk hát ezt a régi és mégis mindig aktuális történetet!

Így kezdődik: „A kígyó pedig ravaszabb volt minden mezei vadnál, melyet az Úr Isten teremtett...” (1Móz 3,1) Ez azért meglepő, mert előzőleg szó sem volt kígyóról, ravaszágról, gonosz hatalomról, amit a kígyó megszemélyesít. Most pedig ki tudja, honnan, miért és miként, megjelenik, mint az ellenség, amely váratlanul betör egy addig békés és boldog országba. Nekem nagyon tetszik a Szentírásnak ez a tárgyilagos egyszerűsége. Nem magyaráz fölöslegesen, hanem egyszerűen számol a kígyóval, egy ravasz és gonosz hatalommal, amely a világban működik. Nem ad feleletet ilyen kíváncsiskodó kérdésekre, hogy honnan jött a világba, mi a lényege, kicsoda az ördög és miféle szerzet, hanem egyszerűen megfűjja a riadót: Emberek, vigyázzatok! Itt van a kígyó! Az ősi kísértő, az örök ellenség! Nevezük Sátánnak, mert a Szentírás is úgy nevezi. Ezzel a névvel kapcsolatban egy csomó tarka kép rajzik föl bennünk, ahogy az emberek már elképzelték valaha az ördög alakját. Pedig egy dolgot bizonyosan tudhatunk róla: nem olyan, amilyennek Dante elképzelte a pokolban, vagy amilyennek Goethe írja le a *Fauszt*-ban, vagy Madách *Az ember tragédiájában*. Nem olyan az ördög, amilyennek az ember sokszor ábrázolta lópatával és kis szarvakkal. Nem is az a lényeges, hogy milyen, hanem az, hogy mit akar. És hogy akar valamit: éppen ezt leplezi le ez a történet.

Mit akar? Nyilvánvaló abból, amit Ádámnak és Évának mond: „Olyanok lesztek, mint az Isten: jónak és gonosznak tudói.” (1Móz 3,6) Ez a nagy sátáni csalétek, amit mindig újra bevesz az ember! Ez az „olyanok lesztek, mint az Isten” lényegében ezt jelenti: Te ember, gondold meg! Mindig Isten járszalagján akarod vezetetni magad? Amikor valamit tenni akarsz, előbb mindig meg kell kérdezned Istent, hogy szabad-e? Önállósítsd magad, hiszen a teremtés koronája vagy! Szabd meg önmagadnak, mi a jó és mi a rossz! Ne kérdezd mindig Istentől, mit tégy és mit ne tégy.

A legmélyebb probléma tehát, amiről ott a Paradicsomban szó volt – és azóta mindig –, az ember autonómiája! Azaz: maga az ember állít-e föl magának törvényt, vagy Isten adja neki? Az ősi, sátáni kísértés mindig az, ami legelőször volt: elhithetni az em-

^{*} Ezzel a prédikációval köszöntjük Joó Sándor 18. prédikációs kötetét, amely Ajtony Artúr szerkesztésében *Együtt Jézussal* címen jelent meg. (A szerk.)

berrel, hogy lehet autonóm, hogy függetlenítheti magát Istentől, hogy Isten nélkül, Istent megkerülve is meg tudja állapítani, mi a jó és mi a rossz.

A kígyónak az a törekvése, hogy Ádám ne törődjön azzal, amit Isten parancsolt. Ma is az a legnagyobb diadala, ha odáig tudja vinni az embert, hogy ne törődjön azzal, hogy Isten mit mond jónak vagy mit rossznak. „Olyanok lesztek, mint az Isten.” Hogy azután mit csinál az ilyen ember, hogyan él, az már mellékes. A fő dolog, hogy Istent gyakorlatilag kapcsolja ki az életéből. Ne törődjön azzal, hogy Isten mit tart helyesnek, mit szól a dolgaihoz. Akkor aztán lehet akármilyen vallásos, derék, áldott, jó lélek! A Sátánnak nem az a fontos, hogy valaki istentagadóvá, haszontalanná, utálatossá, gonosz emberré váljék, hanem az, hogy olyaná legyen, aki nem kérdezi Istent, nincs tekintettel az Ő törvényére. Aki gyakorlatilag nem igényli, hogy Isten beleszóljon, irányítsa, tanácsolja.

Ő, nagyon sok ilyen „derék” ember van közöttünk, akikre nem lehetne semmi rosszszat mondani, akik nem esnek nyilvánvaló bűnökbe, akiknek mindig korrekt és helyes a viselkedése. Akiknek csak az a bűnük, hogy autonóm módon, önmaguknak törvényt szabó módon élnek és cselekszenek. Maguk szabják maguknak a normát, amikhez gondolkodásukat és cselekedeteiket igazítják. Ez az ember ösbűne! Tulajdonképpen kontaktus-szakadás jön létre Isten és ember között. Nem arról van szó, hogy az ember megtagadja Istent, vagy nem hisz Benne, vagy nem gondol Rá tisztelettel és szeretettel, hanem csak arról, hogy nem érintkezik Vele. Nem ér össze Vele a lelke, nincs kapcsolat.

Persze, nem mindig sikerül a kígyónak odáig vinni a dolgot, hogy az ember teljességgel kikapcsolja életéből Istent. Ádámnál és Évánál sem itt kezdődött, hanem egészen ártalmatlannak látszó módon. Nem azt mondta nekik a kígyó, hogy ne hallgassanak Istenre, ne higgyék, hogy vannak örök érvényű isteni törvények – de vannak szituációk, amelyekben meg kell fontolni, hogy vajon hogyan értendő Isten parancsa. Például valaki, aki illegális viszonyt tart fenn, mindenáron be akarta bizonyítani, hogy igaz, hogy Jézus azt mondta, hogy ne légy házasságtörő, de amit ő csinál, az tulajdonképpen nem is házasságtörés. Meg kell érteni azt a helyzetet, amiben ő van, nem lehet elítélni miatta. Egyébként hol van megírva a Bibliában, hogy Ő nem lehet boldog? Vagy valaki egy másik problémával gyötrődött: Hogy igazán mindenben követni akarja Jézust, de vannak olyan gonosz emberek, akikkel szemben, ha őszintén akarná gyakorolni a keresztyén felebaráti szeretetet, valósággal öngyilkosságot követne el. Nagyon szépen hangzik itt, a templomban, de az életben nem használható. Vannak az eleinek olyan helyzetei, körülményei, ahol nem lehet alkalmazni az isteni törvényt, vagy nem teljesen. Hiszen hova jutnánk, ha mindenkinek megbocsátanánk, mindenkit úgy szeretnénk, mint saját magunkat.

Tehát nem akarja az ember félretenni az isteni törvényt, nem akarja azt megtagadni, de maga válogatja ki, hogy bizonyos helyzetekben mi valósítható meg belőle. Ilyenkor mindig a Sátán az, aki lealkuszik valamit abból, amit Isten mondott. „Csakugyan azt mondta az Isten?” – súgja valahol belül és az ember elkezd mérlegelni. Kezdi elhinni, hogy ez nem is olyan nagy bűn, hiszen ilyen helyzetben nem lehet másként cselekedni. Mindig a Sátán az, aki meg akarja ingatni az ember szívében Isten törvényének abszolútságát, és el akarja hitetni, hogy az éppúgy relatív, mint minden a világon. Érvényesége a körülményektől függ.

Minden bűnnek a legmélyebb alapja, hogy valamit jobban akarok tudni, mint Isten. Ő ugyan megmondta, hogy mit kell tenni, de... És akkor jön a magyarázkodás, hogy ilyen körülmények között miért nem lehet Isten törvénye szerint cselekedni. Lassan önmagát is meggyőzi az ember, hogy amit tesz, nincs ellentétben Isten törvényével. Így lassan odajut az ember, hogy a bűnt is azzal a meggyőződéssel teszi, hogy jót cselek-

szik! Mint az az SS-katona, aki mikor felelősségre vonták a kezéhez tapadt rengeteg vér miatt, nyugodt lelkiismerettel csak így válaszolt: Csak a kötelességemet teljesítettem.

Nehogy azt higgyétek, hogy olyan messze van az út ideig! A Sátán elénk is tart olyan tükröt, amelyben úgy tűnnek föl az előttünk tárulkozó bűnlehetőségek, mint amelyek nem is bűnök. Hiszen mi megtehetjük, nekünk úgysem árt, mi már elég erősek vagyunk a hitben – gondoljuk. Egy kis vicc, egy kis tisztátalanság, flört, dorbézolás, egy kis lustaság, lazaság, egy kis csalás, nyereszkesedés, egy kis fölháborodás, önzés: ezek nem bűnök, ezek megengedhetők! Az Úr is elnézi ezeket, hiszen jól tudja, hogy olyan körülmények között vagyunk, amikor ezeket kell tennünk! Az isteni parancsnak minden ilyen lazítása sátáni dolog.

Azután ott van a Sátánnak még egy kísértése: úgy tünteti föl Isten törvényét, mint valami súlyos terhet, ami gátolja az embert szabad mozgásában. Lám, milyen jó azoknak, akik nem engedik korlátozni magukat azzal, hogy mit mond Isten. Milyen gondtalanok azok az emberek, akik ezt a terhet már lerázták magukról. Azokat nem gyötri ilyen gondolat, hogy vajon helyesen cselekszenek-e? Azok úgy élnek, ahogy nekik tetszik. Azok az emberek szabadok! Szabadon teszik, ami jólesik nekik! Nincsenek lelkiismereti gátlásaik, ha örömük telik abban, hogy vágyaikat kielégítsék. Miért ne? Mindent szabad, ami jólesik! Igen, a Sátán olykor kívánatosnak tünteti fel azt a világot, amelyben az ember úgy él, mint akinek semmi köze Istenhez. Én vagyok az Isten, a magam Istene! Úgy élek, ahogy akarok! A magam jó tetszése szerint rendezem be az életem, nem pedig Istené szerint. Nem hagyom magam megkötözni szabályokkal, előírásokkal, amelyek lépten-nyomon megakadályoznak abban, amit éppen tenni akarok. Ugye, így él a világ?

Vajon nem így élünk-e mi is? Vagy komolyan vesszük Isten szavát? Vajon nem arról van-e szó, hogy lélekben már megtörtént a szakadás közöttünk és Isten között, és csak külső szálak tartanak össze? Olyan külső szálak, mint a vasárnaponkénti templomba járás, meg olykor egy-egy elmormolt imádság, meg örökölt református hagyományok, egyházi adófizetés, meg az a szokás, hogy gyermekeinket még megkereszteltetjük, a házasságunkat a templomban is megáldatjuk, a halottunkat pappal is eltemettetjük. Azonban gyakorlatilag Isten nélkül élünk, gondolkodunk és cselekszünk! Lélekben már rég elszakadtunk Istentől, már rég függetlenítettük magunkat Tőle!

Ezért olyan drága az adventi üzenet, mert az éppen azt hirdeti, hogy Isten nem akar nélkülünk élni! Isten nem nyugszik bele abba, ami a Paradicsomban történt, és ami azóta velünk is. Isten nem hagyja, hogy elszakadjunk, messzire sodródjunk Tőle. Isten utánunk jön, megszólít, és azt mondja: Te, ember, aki nem akarsz velem lenni! Vedd tudomásul, hogy én pedig veled akarok lenni! Jézus titokzatos személyének lényegét fejezi ki ez az ősi, ószövetségi prófécia – Immánuel – „Velünk az Isten!” (Mt 1,23, vö. Ézs 7,14) Jézus azt jelenti: a kontaktus-szakadásba beállt Valaki, Akiben újra létesült a megszakadt kapcsolat Isten és ember között. Jézus: ebben a drága névben, drága személyben azt mondja neked Isten: nem foglalkozol velem, de én törődöm veled. Te elszakadtál tőlem, de én utánad megyek. Te eltávolodtál, de én újra magamhoz öllelek. Te vétkezted, de én megbocsátok. Te elidegenedtél tőlem, de én szeretlek! Így báni csak azzal lehet igazán, akit valaki nagyon-nagyon szeret! Isten pedig így báni velünk.

Ezt hirdeti a boldog adventi evangélium: „Velünk az Isten.” Értitek, velünk! Együtt velünk a kígyó ellen! Mi ennek a gyakorlati haszna? Egy kis történettel hadd feleljek rá. Egyszer egy erkölcsileg mélyre csúszott embertől megkérdezte valaki: Olyan Ön, amilyennek lennie kellene? Az illető elcsodálkozott, zavarba jött. Majd bosszúsán így válaszolt: Olyan vagyok, amilyen vagyok. Nos – kérdezte a másik –, nincs bátorsága felelni a kérdésemre? Dehogynem! – mondta amaz. Tehát akkor feleljen! Olyan-e Ön, ami-

lyennek lennie kellene? Még nagyobb zavarba jött. Pár pillanatnyi csend. Majd megszólal az atyafi: Nem! A nyomott csendben megszólalt a kérdező: Engedjen meg egy második kérdést is: Miért nem változik meg? Erre sohasem gondoltam, bár mindig tudtam, hogy kellene. Majd én megmondom: Mert nem tud! Nem képes rá! Senki nem tud kibújni a saját bőréből! De hadd mondjam azt is rögtön, hogy Valaki viszont meg tudja változtatni magát is! Jézus Krisztus! Ő azt mondta egyszer, hogy: „Íme, mindent újjá teszek!” (Jel 21,5)

Ő azért jött, és azért halt meg a kereszten, hogy Ön mássá lehessen! Aki Őt befogadja magába, az megtapasztalja azt az isteni erőt, ami megváltoztat. Olyanná teszi, mint amilyenek lennie kell! Ezt jelenti gyakorlatilag: akinek fáj, hogy ő nem olyan, mint amilyenek lennie kellene, annak szól az adventi örömhír: Ne félj, Isten veled van! Bár igazán tudnánk így adventi imádságként könyörögni:

Szállj le, Uram, hozzám.
Szállj le, Uram, hozzám,
Jöjj, ó Jézus, sietve.
Vágyakozó szívvel,
Kiterjesztett kézzel
Várlak immár epedve,
Hogy veled mennyekbe.
Örömmel menjek
be Ábrahám kebelébe.
(375. ének 6. vers)

Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária–telep

Velem nem tették meg

Alapige: Máté 25,45

Bibliaolvasás: Máté 25,31–46

Jézus az utolsó ítélet kapcsán nagyon világos képet használ annak érzékeltetésére, milyen alapon fogja majd megítélni az emberiséget. Két csoportról beszél: egyiket a jobb keze, a másikat pedig a bal keze felől állítja. A bal keze felől állókat annak alapján ítéli meg, amiket nem cselekedtek meg, azaz a mulasztásaik alapján. A gazdag ifjú történetében sürgetve kérdezte a fiatalember: Uram, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem? Jézus visszakérdezett: a parancsolatokat megtartottad-e? Noha már az Újszövetség hajnala pirkadt, de a gazdag ifjú még csak az ószövetségi törvény alapján volt lemérhető. Az ifjú magabiztosan válaszolt Jézusnak: a parancsolatokat ifjúságomtól fogva megtartottam.

A Tízparancsolatban nem azt írja elő Isten, miket tegyünk meg az üdvösségünk érdekében, hanem kilencben azt mondja, mit ne tegyünk. Ne legyen idegen istenünk Isten mellett, ne törjük meg a nyugalom napját, ne káromoljuk Isten nevét stb. Csak az ötödik parancsolat írja elő, mit tegyünk apánkkal, anyánkkal: tiszteljük.

Vajon Isten milyen alapon von majd minket felelősségre, ha nem mondja meg nekünk: mit tegyünk. Miért nem írt más tíz parancsolatot arról, mit tegyünk, hogy üdvözüljünk? Ez volt a gazdag ifjú kérdése is. Nem diktált le neki Jézus ilyesmit. Más esetekről is olvashatunk az Újszövetségben. Volt egy másik írástudó, aki hasonló kérdéssel

jött Jézushoz, neki elmondja az irgalmas samaritánus példázatát. „Szeresd az Urat, a te Istenedet, és szeresd felebarátodat!” Ebbe a két nagy parancsba sűríti bele Jézus az ószövetségi Tízparancsolatot. „S ki az én felebarátom?” – kérdezi az írástudó. Erre válaszul mondja el Jézus ezt az ismert történetet. S miután elmondja: az idegen hogyan hajolt le a megvert, kirabolt, félholtan vérző zsidóhoz, azt mondja neki Jézus: credj el, s te is hasonlóképpen cselekedj!

Megint kevés a konkrétum. Én, zsidó írástudó, menjek és az ellenséggel tegyek jót? – kérdezhetné megütközve. Nem túlzott elvárás ez, Uram? Mert, ha értelmes ember volt ez a kérdező, biztosan végig következtette, hogy neki, a zsidónak, első számú ellensége a római volt. Talán nem azt kéri tőle indirekt módon Jézus, hogy menjen, és irgalmasságot cselekedjen egy ellenséges rómaival?

Jézus tehát soha nem ad pontosan alkalmazható receptet, hogy mit tegyél. Elmondja az alapelvet: szeresd felebarátodat, mint magadat (ami persze csak akkor lehetséges, ha szereted az Urat, a te Istenedet teljes szívvedből). Te a konkrét, adott helyzetben kell eldöntsd, mit tegyél azzal az egyetlen legkisebbel, aki éppen a nyomorúsága, a baja, a szerencsétlensége miatt kerül útszélre vagy a figyelem központjának a peremére, olyan helyzetbe, hogy mindenki messze ívben elkerüli, mint a pap és a lévita azt a kirabolt, vérző embert.

Nos, hát Jézus azt mondja: ha eggyel a legkisebbek közül nem cselekedtél meg az irgalmasságot, akkor velem nem tettél meg. De, kérdezhetnénk: kik ezek a legkisebbek? Kik azok, akikben maga Jézus van közöttünk? Miért nem fedezzük fel könnyen ma sem, mint egykor a Jézus korabeli írástudók, farizeusok sem, a kicsikben, a rászorulóknakban, az éhezőkben, a mezítelenekben, a foglyokban, a betegekben magát Jézust? Nyilván azért, mert Jézus áruhában jár köztünk, rangrejtve. Ki hitte volna, hogy a betlehemi istálló bölcsőjében rugdalózó gyermekben maga Isten testesült meg. Ki hitte volna, amikor egyszerű számárháton, poros vándorként vonult be Jeruzsálembe, s nem a királyi palotára tartott igényt, hanem a templom felé tartott, hogy ez a rég várt Üdvözítő a világ Megtartója. Ő az a Szabadító, akiről zengtek a próféták. Ő a végső megoldás a legnagyobb emberi nyomorúságra, a bűnre. Ki hitte volna ezt? Nem véletlenül olvassuk több helyen is az evangéliumban, hogy felháborodott az egész Jeruzsálem, amikor megtudta, hogy megszületett a zsidók királya. Heródes és a királyi udvar nyomban megmozdult és mindent elkövetett, hogy eltegye láb alól ezt az új királyt. Amikor bevonult Jeruzsálembe, az előkelő vezető réteg felháborodva kérdezte: kicsoda ez? Hogy meri korbáccsal kiűzni a pénzváltókat és a galambárusokat a templomból, hogy meri felborítani templomunk ősi rendjét, hogy mer beletaposni jól bejáratott liturgiánkba, miféle ember ez?

S tudjuk, hogy ez a sok értetlenkedés azért van körülötte, mert nem ismerik fel Benne az áruhás Istent. Nem elég az ilyen rangrejtett Krisztus felismeréséhez a testi szem. A szív látására van szükség ahhoz, hogy felismerjük benne azt, aki várja, hogy adjunk neki egy darab kenyeret, egy pohár vizet, egy darab ruhát, hogy befogadjuk, ha fogoly, meglátogassuk, ha beteg.

Itt leleplez minket Jézus, s érzékelteti: azért van ma is sok szárnyaszegett, magányba fulladó, elfeledett ember – aki úgy érzi, hogy ő már senkinek sem kell –, mert Jézus népe, aki hallja az irgalmasságról szóló tanítást, nem indul megfelelő cselekvésre. Jakab apostol levelében olvassuk, hogy aki tudna jót cselekedni, de nem cselekszi, bűne az annak. Testvérek, a mulasztás bűne ugyanolyan súlyos, mint a tudatosan vagy tudatlanul elkövetett bűnök sokasága. Ha van valami, ami szüntelen gyötörni fog a számadás küszöbén minket, akkor elsősorban nem az lesz, hogy részegesek, paráznák vagy betörők voltunk, hanem az a sok mulasztás, amikor tehetünk volna jót, s nem tettünk, ami-

kor adhattunk volna egy darab kenyeret, s nem adtunk, amikor meglátogathattunk volna egy beteget, s nem tettük meg.

Testvérek! Ma éppen azt üzeni nekünk Jézus, hogy ne legyünk közömbösek. Ma ki akar minket mozdítani abból a kényelmünkből, amiben gyakran olyan langymeleg keresztényiséget élünk. Nézzük meg Jézus földi tevékenységét. Tudjuk, hogy Jézus csupán három évig szolgált nyilvánosan. Ez idő alatt annyi peremre szorult emberhez jutott el, s tudatosan haladt előre, mint aki érzi, hogy kevés az ideje. Ezért igyekezett Zákéushoz, mondvá, hogy még ma az ő házánál kell maradnia. Más ugyanis már rég elkerülte becselend tevékenysége, a kapzsisága miatt.

Jézus sietett a vérző asszony felé is, pedig közben Jairus nagyon sürgette, mert a leánya haldoklott. Megáll útközben, mert szüksége volt a gyógyulásra. Így helyezte vissza Jézus ezt az asszonyt az egészséges emberek közösségébe. Aztán ment Jézus tovább, túl a Genezáreten, mert a Gadaréusok földjén volt egy gonosz lélektől megszállt ember, akit ez a lélek idegenített és távolított el mindenkitől. A temetőben levő sírboltokban lakott. Jézus azért sietett hozzá, hogy megszabadítsa a démoni kötelékektől, s meggyógyulva elmondhassa otthon, mit tett vele a Szabadító.

Jó lenne nekünk is észrevennünk a lelki megkötözöttségben, a békétlenségben, a fájdalomban levő embereket. Jézus már észrevett minket, helyre tette az életünket, ezért szeretne minket is felhasználni mások szabadításában. Ő nem riadt vissza lelki tisztátalanságunktól, megkötözöttségeinktől, hanem szabaddá tett minket, hogy Benne éljünk tiszta és örvendező életet.

Egy mai történet szerint egy idős ember egyedül élt. Senkije sem volt, már nem tudott lejárni a negyedik emeletről. A lakása ablaka az utcára nyílt, onnan nézte vágyakozva a lent zajló életet, ami rég elérhetetlenné vált számára. Aztán gondolt egyet. Először egy kanalat dobott ki az ablakon. Valaki megállt, felnézett, meglátta az öreg embert az ablakban, és felvitte neki a kanalat a negyedik emeletre. Jól elbeszélgettek. Másnap a hajkefét dobta ki az öreg, harmadnap a papucsát. Megsokallta ezt az egyik szomszédja. Azt gondolva, hogy teljesen elment az esze az öregnek, kihívta a rendőrséget. Két rendőr jött, az egyik egy fiatal rendőrnő. Kávéval fogadta őket az öreg, szépen leültek, s kellemesen elbeszélgettek. Szinte már nem is mertek előhozakodni a kérdéssel, de csak megkérdezte az egyik: miért dobálja le a dolgait az utcára? „Csak azért, mert különben hetekig senki nem nyitná rám az ajtót. Köszönöm, hogy eljöttök, s olyan jól elbeszélgettünk.”

Ha észrevennénk mi is azt, hogy miért is dobálóznak körülöttünk az emberek, sokkal jobban figyelnék egymásra. Mert, ugye, nemcsak kanállal vagy hajkefével lehet dobálózni, hanem szavakkal is. Lehet ez is a jele annak, hogy senki nem vesz észre, mert nem cselekedjük következetesen az irgalmasságot. Keveset adunk tovább abból a bőséges szeretet-adagból, amit mi Istentől folyamatosan kapunk. Ezért van sok ember lelkében az érzés, hogy nincs szeretet ezen a világon.

Wilhelm Busch, a múlt század egyik neves németországi lelkésze ír le egy általa átélt esetet egy idősek otthonában, ahova rendszeresen bejárt, s ezért már ismerte a lakókat. Mindegyikről tudta, honnan jön, miért szomorú, miért került oda. Egyszer feltűnt neki egy idős férfi, mély szomorúsággal az arcán, aki elmesélte neki részletesen az élete történetét. Nem volt benne semmi különös: rég meghalt a felesége, egyetlen lánya messze költözött, amikor férjhez ment. A lelkész megkérdezte, szokott-e a lánya látogatónak jönni. Az idős ember arca elkomorult, amikor elmondta, hogy nem szereti őt a lánya, s nem jön feléje sem. Aztán a következő látogatáskor feltűnt a lelkésznek, hogy az idős emberen egy szép új házikabát van. Megkérdezte, honnan kapta. Hát a lányomtól, mert nemrég küldött csomagot, amiben még egyebek is voltak. A lelkész ekkor próbál-

ja igazolni az embernek, hogy mégis csak szereti őt a lánya, hiszen törődik vele. Igen, igen semmiben nem szenvedek hiányt, mert minden szükségemről gondoskodik. Csak az a baj az ilyen csomagokkal, hogy nincs benne szeretet.

Hazafelé menet a lelkész egy munkaközvetítő előtt haladt el, ahol hosszú sor kígyózott, komor ábrázatú emberekkel. A lelkész elgondolkozott azon, miért olyan szomorúak ezek az emberek, hiszen, lám, az állam igyekszik új munkahelyet felkínálni a munkanélkülieknek. Miért nem hálásak végül is ezek az emberek? Rájött később, hogy ezekből a gondoskodó mozdulatokból is a szeretet hiányzik. Már a múlt század embere is egyre inkább azt érezte, hogy nem több ő a társadalom számára sem egy száraz adatról, egy használati eszköznél, akit, ha már nincs reá szükség, egyszerűen csak eldob.

Azóta még inkább érvényes erre a rohanó világra, hogy benne az ember gyakran csak egy elhanyagolható szám, s amikor már csikorgó alkatrészekké válunk, egyszerűen kivet magából a társadalom gépezete. Ahogyan az autószerelő kiveszi az autóból az eltört csapágyat, a szemébe dobja és helyettesíti egy jól működővel. Csakhogy az ember nem egy ilyen alkatrész. Érző lelke van neki!

Aztán Busch lelkész útja egy kocsmá előtt vitt el. Férfiak tömege a dohányfüstben iddoggál. Pedig mindeniknek van lakása, felesége, gyermekei, akik várnak rájuk. Miért ülnek mégis itt és nem az otthonukban? Megint visszhangzik a lelkész szívében a válasz: bizonyára ott van sok megkeseredett férfi szívében az érzés, hogy nincs az otthonukban szeretet. Sokszor ugyanis a szeretet-hiány űzi távol az otthonuktól az embereket. Sápadt arcú asszonyok és meggyötört gyermekek egyaránt hiányolják az otthon melegét. Nem csoda, ha menekülnek belőle, s nem egyszer rossz irányba.

Gyakran hallunk öngyilkosságokról. Miért menekülnek ki az ilyen emberek abból a világból, amit Isten mégis olyan szépnek és rendezettnak teremtett, hogy lehessen gyönyörködni egy sarjadó fűszálban, egy óriási tölgyben, egy madáracsicsérgésben, egy patakcsobogásban, egy szál virágban, egy szép lányban, vagy egy atlétatermetű férfiban, s még mennyi mindenben ezen a világon?

Igen, ebben a világban nincs elég szeretet, érzik és mondják sokan. Vajon bennünk van-e? Mert Istennek az a nagy kérdése, hogy megtesszük-e azt egyvel a legkisebbek közül, akiben éppen maga Jézus várja azt a pohár vizet, azt a darab kenyeret, azt a látogatást, azt a törődő szeretetet, amit oly sokan hiányolnak a mindennapokból.

Gyökössy Endre írja le egyik visszaemlékezésében, hogy a második világháború után a családjuk egy olyan országból kapott segélycsomagot, amely ellenséges viszonyban volt Magyarországgal. A csomagban egy meleg kabát volt, mellette egy idegen nyelvű cédula, amin csak két szó állt: „Jézus nevében.” Nagyon emlékezetes maradt számára ez a küldemény, s levonta a következtetést: íme, az ellenségtől az ellenségnek egy meleg kabát, Jézus nevében.

Ezt várja el Jézus tőlünk: felruházni akár az ellenséget is az ő nevében, akkor is, ha a körülmények, a politikai helyzet ellenségeskedést szít nemzetek között, holott valójában nem is voltak ők egymás ellenségei.

Testvérek, Jézus nevében lehet nyitott szívvel és szemmel járni a környezetünkben, és törődni a mások bajával. A múlt század közepén egy budapesti belgyógyász orvosprofesszor arról lett híres, hogy egyszerű ránézés alapján, akár a villamoson utazva, egy ismeretlennek is megmondta, hogy baj van a májával. Menjen el, vizsgálta ki magát. Vagy az utcán járva, megragadta egy-egy járókelő karját, akinek az arcáról valami rendellenességet olvasott le, s megmondta neki, valami baj van a szívével, menjen el egy kivizsgálásra. Elképzelhetjük, hogy reagáltak ismeretlen emberek ennek az orvosnak az ilyen különös akcióira. Csakhogy sorban kiderült a kivizsgálások nyomán, hogy az illető orvosnak sok esetben igaza volt. Különös adottságával ugyanis leolvasta az

emberek mozgásáról, arcáról, fáradságáról a bajt, s nem tudott közönyösen elmenni mellettük.

Testvérek, Jézus hasonló módon jár közöttünk. Ránk esik a tekintete, megáll mellettünk. Valami különös szent érdeklődéssel fürkészhet minket, mint egykor a halász Simont, akire rászólt: „emberhalász leszel ezután” Téged nem elégít ki ez a halászat. Vagy ott a vámszedő Lévi esete, akinek az asztalánál megállt Jézus. Tekintetét belefúrta ennek a kapzsi embernek a szívébe, s nem tudott ellene állni a hívásnak, amikor azt mondta neki Jézus: Jer, és kövess engem! Így lett a megvetett vámszedőből mennyei örömhír vivője.

Vagy ott van Saulus, aki a törvény alapján próbált igaz életet élni, s mégsem sikerült neki, mert dühösködésében emberek üldözőjévé vált. Jézus Pállá formálta őt, hogy legyen a pogányok megmentője. Vagy ott van a romlott erkölcsű ügyvéd, Ágoston, aki Jézus hívása nyomán lett híres egyházatyává a 4. században. Amikor Északra misszionáriusokat küldött ki evangéliumot hirdetni, s azok panaszosan jöttek vissza, mekkora lelki sötétséget találtak ott, Ágoston megdorgálta őket: Jézus nem azért küldött titeket, hogy a sötétséget kémleljétek, hanem, hogy a sötétségben világítsatok.

Lehet, hogy van közöttünk valaki, aki azt mondja: én már megpróbáltam jól tenni, megpróbáltam a gonoszra is jóval válaszolni, és mindig rosszul jártam. Nem egyszer kigúnyoltak érte, gyávának minősítettek, érthetetlen hóbortnak fogták fel hitemet. Egy ilyen önző világban utópia a jézusi tanítás, s csak ráfizetés lehet minden jézusi szellemben fogant próbálkozás. Mégis Jézus azt mondja, hogy ez az egyedüli útja annak, hogy az utolsó ítéletkor a jobb keze felől kerüljünk, ahol majd azt halljuk, hogy éhezett, és mi enni adtunk, szomjazott a rászorulóban, s mi inni adtunk neki, mezítelen volt és felruháztuk, mert amikor egy kicsinyével ezt megtettük, akkor vele tettük meg. Ennyire azonosul Jézus a kicsinyekkel.

Aki pedig ezt megteszi, az nem dicsekszik ezzel. Egyszerűen a Jézus kezévé, lábává lesz az irgalmasság cselekvésében, hogy így szépüljön körülöttünk a világ, s érvényesüljön benne a mi Urunk irgalmas akarata az ő gyermekei által. Ámen.

Fekete István

A föld

Aranykalászkodnak áldott, puha ágya,
eke nyomán omló, barna földhasáb,
zengő csalitoknak puha televénye,
szemem simogatva tekint most le rád.

Meleg, puha álom tebenned az élet,
zúghatnak feletted fagyos viharok,
magadhoz öleled tavasszal a rétet,
s virágba szökkented az elhullt magot.

De jó rajtad s benned az élet, az álom,
belőled fakadni, hozzád visszatérni,
s alkonyok alkonyán lehullani lassan,
ezer reménységgel egy kis helyet kérni.

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön

Alapige: Máté 6,19–34

Az ige megértéséhez

thesaurus = *kincs*, thesauridzo = *felhalmozni, kincset gyűjteni (imper.)*. Héber megfelelője: *otsar*. Az Ószövetség ugyanazt tanítja, mint Jézus. „Az Úr félelme lesz (Sion) kincse. (Ézs 33,6) Ez a mennyei kincs Isten ismerete (Ézs 45,3) „Ha bölcsességért kiáltasz, és az értelemért a szódat felemeled, ha keresed azt, mint ezüstit, és mint a kincset kutatod azt, akkor megérted az Úrnak félelmét és az Istennek ismeretére jutsz” (Péld 2,3–5).

brósis = *falánk, zabáló, (moly-)rágás, evés*. Izráelben többnyire deszkaládákban őrizték az ünnepi öltözetet és cicomát. A moly átrágtta magát a láda falán és a benne őrzött ruhát szétrágtta.

aplousz = *tiszta, ép, egészséges (szem)*. Csak itt és a *parallel Lk 11,34–36*-ban fordul elő. Jóval gyakoribb a főnévi alak: *aplothesz = egyenesség, azaz egyszerűség (Ef 6,5; Kol 3,2)*, valamint *nyíltság és (a szív) jósága*. A szolga az ő urának osztatlan szívvel engedelmeskedik. Az irigy, szemforgató (*ponerosz = gonosz, Mt 20,15*) tekintet és a szemfényvesztés a belső megosztottság, a felemás, félig-meddig való önátadás külső jele. „A szemnek fennhéjázása és az elmének kevélysége: az istentelenek szántása, bűn.” (Péld 21,4) A LXX-ban Dávid király tiszta szívből, en *aplothethi kardios*, azaz *bejoschaer lebab ajándékoz Istennek aranyat és ezüstit (1Krón 29,17)*. A sokaság pedig osztatlan szívvel, en *kardia plerei*, azaz *belebe schalem ajándékoz az Úrnak a templom-építés idején (1Krón 29,9)*.

mamonasz = *vagyon, tőke*. Az *arám mamona* vagy a héber *aman* szóból ered, és absztrakt értelemben vett birtokot, biztonságot, szilárd pontot jelent. Az Újtestamentum szerzői, egynémely más fogalomhoz hasonlóan, ezt sem fordították le. Többnyire negatív értelemben, tisztességtelenül szerzett és eltulajdonított birtokot jelöl. A köztudatba a pénz, a birtok leértékelő, devalváló kifejezéseként került be. Az ember csak a Mammontól való teljes függetlenségben képes Isten iránti engedelmességben jót cselekedni. A *Lk 16,1–7* dicséri a hamis sáfárt, aki a Mammon segítségével szerez magának barátokat. A Mammon pejoratív értelme és negatív értékelése nem jelent tulajdontól való tartózkodást, sem aszkéta életmódot. A Mammont, a pénzt helyesen kell kezelni és felhasználni. Nem lehet öncél, ha pedig azzá lesz, akkor istentelen hatalommá és démonná nővi ki magát az ember felett. Ezért „Szerezsetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy mikor meghaltok, befogadjanak benneteket az örök hajlékokba.” (Lk 16,9)

dzetheó = *vágyódni, keresni (imper.)*. Luther *trachten = (valamire) törekedni, iparkodni jelentéssel fordítja*. „Azért tehát törekedjünk azokra, amik a békességre és az egymás épülésére valók.” (Róm 14,19) Így keressük hát „Istennek országát és az ő igazságát” (Mt 6,33).

Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön

„Édes az álom a munkásnak, akár sokat, akár keveset egyék; a gazdagnak pedig bővelkedése nem hagyja őt aludni.” (Préd 5,12) Te nyugton alszol-e? Édes-e az álmod? Vagy szüntelenül reszketsz, hogy javaidat elveszted? Élt egyszer egy szegény suszter, aki nagyon boldog volt. Reggeltől estig dolgozott, s közben énekelt. Az utcagyerekek megálltak nyitott ablaka alatt, és hallgatták a szép énekeket. Szomszédja, aki nagyon gazdag volt, nappal azért nem tudott aludni, mert a suszter énekelt, éjszaka pedig azért, mert számolta és rejtegette a pénzét a tolvajok elől. Egy nap a gazdag szomszéd egy erszény aranyat ajándékozott a szegény suszternek. Ettől a pillanattól kezdve a suszter sem tudott aludni, félt a tolvajoktól. Este az ágyba is magával vitte az erszény aranyat, de nem jött álom a szemére. A következő este a padláson dugta el, de reggel lehozta, s a kemencébe rejtette, majd a tyúkólba, végül a kertben elásta. De semmi sem segített rajta. Már nem dolgozott, sem nem énekelt. Többé az utcagyerekek sem álltak meg az ablaka alatt. Mikor már nem bírta tovább, kiásta, s visszavitte gazdag szomszédjának: „Visszahoztam a pénzed, nem kell, tisztán betege lettem” – mondta. Aztán hazament, s újra kezdte régi életét: dolgozott és énekelt, s az utcagyerekek ismét megálltak az ablaka alatt. Ismét édes lett az álma. A te ablakod mögött mi történik, és mi szűrődik ki az ablakodon? Az első gyülekezetemben, Szövérdén élt egy asszony, aki a tolvajok elől a kéménybe rejtette megtakarított pénzét. De késő ősszel, amikor hirtelen hideg lett, tüzet gyújtott, eszébe sem jutott, hogy a pénze a kéményben van elrejtve. Semmi sem maradt belőle, mind odaégett. A földi kincsek előbb-utóbb ez a sorsa, „a rozsdá és a moly megemészti, a tolvajok kiássák és ellopják” Ez történt Magyarországon az elmúlt évtizedben a magánnyugdíjakkal: óriási kezelési költség mellett a maradékkal tőzsdéztek és ingatlanokba fektették, melyeket ma nem lehet értékesíteni. Mi lett a sorsa sok-sok földi kincseknek a háborúk alatt és után? Édesapám hosszú-hosszú évekig gyűjtött és mindenről lemondott, csak hogy házat vehessen családjának, de a II. világháborút követő infláció valósággal megette a ház árát. A családnak biztonságot ígérő kincs pillanatok alatt füstként szállt el.

Rendeltetésszerűen használd földi kincseidet! Jézusnak nem a tulajdonoddal van baja. Józsefnek és Máriának is voltak javai, háza, asztalosműhelye, sok-sok szerszámmal. De tulajdonuk *megélhetésüket szolgálta*, és nem fordítva, azaz nem lettek rabjai javaiknak. Jézus is élt földi javakkal, evett és ivott, miként tanítványai is. Hiszen Isten ajándékai arra valók, hogy *használjuk* őket, és nem arra, hogy gyűjtsük és halmozzuk őket. Székelyvajában, ha vacsora közben toppantam be egy-egy családhoz, így szólt a ház ura: „Szívesen látom a vacsoránál”. Nekem pedig az ősi szokást követve így illet válaszolnom. „*Használja* Isten áldásából, az enyém már megvolt.” Oszd meg a kenyeredet, és kincset gyűjtesz a mennyekben. Kálvin így magyarázza ezt az igét: „Az égben gyűjtenek maguknak kincseket, akik a földön enyhítik felebarátjaik szegénységét, mint Salamon mondja: 'Kölcsönad az Úrnak, aki kegyelmes a szegényhez.'” (Péld 19,17) A Zsidókhoz írt levélben pedig ezt olvassuk: „A jótékonyágról pedig és az adakozásról el ne felejtkeztek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.” (Zsid 13,16) Ha Jézust követed, javaidat nem tekinted kincseknek, hanem Isten akarata szerint az *ő dicsőségére fordítod*, azaz jót cselekszel. Pál apostolnak örökölt és szerzett kincsei voltak, melyeket sajátjának tekintett, de megtérése után *vesztésé*gnek és *szemé*tnek ítélte őket Jézus Krisztus megismerésének kincsével szemben (Fil 3,7–8). A bölcsességnek és ismeretnek minden kincse Krisztus megismerésében van elrejtve (Kol 2,2–3).

Te is lemondhatsz tulajdonodról, ha Krisztus követésében erre nyersz indíttatást, de tudnod kell, hogy az Úrral való bensőséges viszonyod nem jelent nincstelenséget, szegénységet, aszkétizmust, miként azt a középkori egyház proklamálta. A nincstelenség mögött nem feltétlenül olyan szív húzódik meg, melynek egyetlen kincse Jézus. Mert van istentelen szegénység is, mely egyáltalán nem a mindent feláldozó és mindenről lemondó szeretetben gyökerezik. Ez a szeretet nélküli szegénység, nincstelenség és tulajdonról való lemondás az emberek dicsőítésére aspirál, és kérkedve láttatja önmagát. Nem az a baj, hogy van. A baj az, ha öncéllá, bálványá válsz, ahelyett, hogy szeretetből szolgálna. Sokatmondó, amit Pálnál olvasunk: „Akinek van, úgy tegyen, mintha nem volna.” (1Kor 7,29) Ez az egyetlen, helyes viszonyulás a földi kincshez. Ha neked is van, tégy úgy, mintha nem volna, azaz ne gondolj rá éjjel-nappal, ne rejtegeds, ne tulajdoníts neki olyan megtartó, biztonságot nyújtó erőt, mellyel nem rendelkezik. Mit mond Luther? „Kincset, életet, hitvest, gyermeket mind elvehetik, mit ér ez ő nekik? Miénk a menny örökre.” Ez az a kincs, melyet soha senki el nem vehet tőled.

A földi kincs veszélyei. Ha sok a vagyoned, előbb-utóbb Isten és közéd áll, azaz *elválaszt* tőle, és *hamis önbizalmat, biztonságérzetet* kelt benned. Ő lesz a *reménységed* és *vigasztalód* a nehéz időkben, majd *bálványod*. Nem csoda, ha Pál apostol úgy nevezett bűnlajstromában a paráznaságot, *porneia* együtt említi a kapzsisággal, *pleonedzia* (Ef 4,19; Kol 3,5), s mindkettőt *bálványimádásnak* nevezi. A tőke szeretete és uralma az első parancsolat semmibevétele, mely teljes szeretetet és istenfélelmet vár tőled. A földi kincs *mulandó*, erről már tettünk említést. De mulandó a kincsnek tekintett előmenetel, dicsőség, tekintély, s mindaz, mely elvakít, szívedet hatalmába keríti és Jézus hűséges követésében gátol.

Hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyekben

Igaz és *maradandó* kincsekre nem a földön, hanem a mennyekben találsz, kizárólag Isten kegyelméből. Ez a kincs Isten *dicsőségének és ismeretének* a Jézus Krisztus arcán való ragyogása, mely már itt a földön szívedbe világít (2Kor 4,6–7), de egyben *hervadhatatlan örökség* is, mely a mennyben vár rád (1Pt 1,3–4). De ezek a kincsek Jézus földi életének idején még ismeretlenek voltak. Tehát Jézus itt valami másra gondol. Mire? Mt 19,21-ben így szól Jézus a gazdag ifjúhoz: „Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el minden vagyonedat, és oszd ki a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyekben.” Pál hasonlóképpen üzen Timóteusnak: „Azoknak, akik gazdagok, mondd meg, hogy jót tegyenek, legyenek gazdagok a jócselekedetekben, legyenek szíves adakozók, kincset gyűjtven maguknak, jó alapul a jövőre, hogy elnyerjék az örök életet.” (1Tim 6,17–19) De akkor is kincset gyűjtessz a mennyekben, ha Istenhez méltó módon élsz: „Járatok méltóan az Úrhoz, teljes *tetszésére*.” (Kol 1,10) Isten jó tetszése ragyogja be a te életedet. A mennyei kincs elnyerésének feltétele rendezett viszonyod az Atyához, mely olyan egzisztenciális változást, tulajdonodhoz való olyan teljesen új viszonyulást jelent, melyben megszűnik tulajdonod eddigi *domináns szerepe*. Ha földiek után futkosol, ott ragad le a szíved, de ha „az odafent valókat keresed, ahol Krisztus ül az Atya jobbján”, akkor ott lesz a szíved (Kol 3,1–2). „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a szívetek is.”

Ha azért a te szemed tiszta... Isten úgy teremtette a szemedet, hogy az egyszerre mindig csak egy tárgyat legyen képes teljességgel látni, befogadni. Amikor autót vezettek, vagy az utat vagy a tájat nézem, vagy előre vagy oldalt nézek. Ha oldalt nézek, rendszeren irányt vesztek. Lelki szemekkel hová nézel? Vagy a földiekre, vagy az égiekre tekinthetsz, de mindkettőre egyszerre lehetetlen. S ha mégis ezt teszed, lesodródasz, le térsz a hit útjáról. Ha a szemed gonosz, ha a szíved elszakadt Istentől, a tulajdonoddal is fonákul bánssz. Nem a tulajdonodon múlik, ha az végzetessé lesz számodra, hanem lelki

szemedben, annak tulajdonságán, adottságán, szíved létező vagy nem létező szeretetén, egyszerűségén, egyenességén. Pál a szív egyenességére, azaz tisztaságára gondol, amikor így szól: „És világítsa meg értelmek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az ő elhívásának a reménysége, mi az ő öröksége dicsőségének gazdagsága.” (Ef 1,18)

Senki sem szolgálhat két úrnak

Rockefeller a következőket írja emlékirataiban: „53 évig szolgáltam a Mammont. 33 évesen dollármilliomos, 53 évesen dollármilliárdos lettem. Ekkor már hetente egy millió dollárral gyarapodtam. De hihetetlenül drágán megfizettem érte. Halálosan beteg lettem, az orvosok lemondtak rólam, az újságírók halálhíreket keltettek. Élő múmiává lettem. Ekkor döntöttem el betegen és hosszú, álmatlan éjszakákon, hogy kevés, hátralevő időmben teljes vagyonommal többé nem a Mammonnak, hanem Istennek szolgállok. Egyetemeket, kórházakat, missziótársaságokat alapítottam. Támogattam a penicillin felfedezését, s milliárdokat költöttem a malária, a tüdőbaj, a diftéria, a szegénység, éhínség és tudatlanság legyőzésére. És csoda történt. Már ismét tudtam aludni, mert szívemben a Mammon szeretetét az emberek szeretete és a mindenható Isten iránti hála váltotta fel. Már nem a Mammonnak, egyedül Istennek szolgállok.” Így halt meg az egykor halálosan beteg Rockefeller 98 éves korában. Te kinek szolgálasz? Istennek vagy a Mammonnak? Mert valamelyiknek biztos, hogy szolgálsz. Illés próféta így kiált oda Izrael fiainak, akik Istent vallották uruknak, de a Baálnak szolgáltak: „Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt, ha pedig Baál, kövessétek őt.” (1Kir 18,21) A keresztyén gyülekezetet is kísérti, hogy egyszerre szolgáljon két úrnak, Istennek és a Mammonnak. Isten uralma ott lesz valósággá, ahol a Mammon-isten elveszti az ember feletti uralmát. Csak akkor újulhat meg a tulajdonhoz való viszonyod, ha a pénz istene elveszti szíved feletted való uralmát és hatalmát. Csak ekkor leszel képes a tulajdonoddal Istentől nyert szabadságban szolgálni, azt mások rendelkezésére bocsátani. Luther szerint a Mammon olyan élő személy, amelybe „beleszeret az ember, és rajta felejt a szemét”. A Mammon, a pénz miközben életet és boldogságot ígér, rabszolgájává tesz, kizárólagos igényt támaszt rád. Uralma alatt másokkal való viszonyod az érdekeltség, a kalkuláció, a számíttgatás függvényében alakul, s önkéntelenül is felteszed a kérdést: „Megéri-e, származik-e belőle valami hasznom?” Te sem vagy úr, csupán szolga. Természetednél fogva a bűn szolgája vagy (Róm 6,17), és képtelen vagy Istennek szolgálni. Másfelől viszont az Úr Jézus Krisztus véren megváltott tulajdona vagy, s ez által az Úr szolgája, azaz rabszolgája, a szó pozitív értelmében. Azonban Krisztus követésében, az ő tanítványaként mégsem szolgálai az Úrhoz való viszonyod. „Nem mondalak többé titeket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja, mit cselekszik az ő ura, titeket pedig barátainak mondalak.” (Jn 15,15) Sőt, feltámadása után testvéreinek nevezi őket. Jézus úgy néz rád, mint az ő barátjára és testvéreire.

Ne aggodalmaskodjatok a ti életek felől

Azt mondják, hogy ha nem gondoskodsza holnapról, éhen fogsz halni. Te is ezt valod? Hát már elfelejtetted, hogy Isten akarata nélkül még csak egy hajszál sem eshet le a fejedről, hogy „két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért, de egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül? Ne féljete azért, ti sok verebecskénél drágábbak vagytok” (Mt 10,29–31). Az egek Ura, aki a napot, a csillagokat igazgatja, a legparányibbra is odafigyel, atyai kezében tartja és oltalmazza (Ézs 40,26–31). Veled semmi sem eshet meg, csak az, amit ő eltervelt felőled, és ami a te üdvösségedet szolgálja. Így lesz a „Ne aggodalmaskodjatok” parancsból *evangélium*.

Tekintsetek az égi madarakra! Igaz, hogy nem vetnek, nem aratnak, csűrbe nem takarnak, de énekelnek, fészket raknak, fiókákat nevelnek, s elrepülnek, ha éhesek, hogy felkapkodják eleségüket *Isten terített asztaláról*. Ez az ő munkájuk. Ha nem ezt tennék, éhen halnának. Rólad szól a példázat. Neked vetned, aratnod és csűrbe kell takarnod, de számodra is Isten terít asztalt. Ezért ne aggodalmaskodj! A madár sem annak köszönheti eledelét, hogy elrepül azt megkeresni, hanem Isten jóságának. Az ökor szánt, a ló vontat, a birka gyapjat nővel és tejet ad, ez a munkájuk, de nem ebből élnek, hanem a mezőnek fűvéből, mely Isten áldásából sarjad. Jézus nem azt mondja, hogy te se tégy semmit. „Eredj a hangyához, és nézd meg az ő útjait, és légy bölcs.” (Péld 6,6) A madár sem búslakodik fészkeben, míg Isten csőrébe helyezi a falatot. Neki sem pottyan a táplálék az égből, és te se várd a sült galambot az égből. S ha kitör a vihar, mit csinál a madár? Elrejtőzködik fészkeben és vár. Neked is ezt kell tenned, rejtőzködj az ő oltalmába, s várj, míg elvonul a vihar.

Vegyétek eszetekbe a mezők liliomait! Ők sem nem repülnek, sem nem keresgélnek táplálék után, de a harmatot és az esőcseppeket felszívják, s kinyílnak a reggeli napsugárra. Ez az ő munkájuk. Ha nem ezt tennék, elszáradnának. Gyönyörű öltözködésért tulajdonképpen semmit sem tesznek, önmaguktól nőnek és öltöznek ékes pompájukba, de őket is Isten táplálja esőcseppekkel és napsugarakkal.

Ha ily csodával határos módon viseli gondját Isten az állat- és növényvilágnak, mennyivel inkább gyermekeinek. De Isten parancsa mégis érvényes: „Ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék.” (2Thessz 3,10) És mégsem a munka az, amely biztosítja, megalapozza az életedet. Hiszen ha Isten nem teszi elődbe az eledelt, akkor hiába futsz, hiába keresel, úgysem találsz, „még ha halálra dolgozod is magad” – olvassuk Luther-nél.

Nem cserélheted össze az önmagadért és másokért való felelősségteljes gondoskodást kínzó, gyötrő gondokkal, hogy mit egyél, mit igyál és mibe öltözködjél. Inkább munkálkodj, cselekedd saját kezedd az, ami jó, hogy legyen mit adnod a szűkölködőknek (Ef 4,28). Jézus aggodalmaskodás alatt azt a tépelődő, töprengő, atyai gondviselést figyelmen kívül hagyó öngondoskodást, és az azt kísérő félelmet érti, mely felmorzsolja idegeidet és tönkreteszi szívedet. Ezért mondja Jézus:

Hanem keressétek először Istennek országát és igazságát

Ez a legfontosabb, ez a mindenekelőtt való, *ez a cél*, erre kell figyelned, ezt kell keresned. Ez álljon életedben az első helyen. Az első hely legyen Jézusé, legyen szó időbeosztásodról, energiádról, pénzedről, az első hely őt illeti meg. Mondd, mennyi időt áldozol a naponkénti imádkozásra, bibliaolvasásra, az atyafiakkal való közösségre, mely Jézus nevében gyűl egybe? Ő a legfontosabb? Döntéseidet, legyenek azok jelentéktelenek vagy nagyon fontosak, a vele való egyetértésben, rá való tekintettel hozod meg, imádságban és szent várakozásban?

Keresni azt jelenti, hogy *elindulni a cél felé*. Ez a cél egy másik világ, melyben Isten neve megszenteltetik, ahol ő uralkodik, ahol az ő akarata valósul meg. Ehhez az eljövendő világhoz tartozol te is, ha Isten országát keresed. Amikor Isten országát keresed, akkor a *fenyegetettség világából* elindulva Isten *felségterületére* érkezel, ahol biztonság, nyugalom és örök élet vár rád. Gondjaid azonban még lesznek, ezzel számolnod kell, ugyanis Isten országa itt kezdődik el, e jelenvaló világban. De közben tökéletesen *megváltozol*, eltűnik a szívedből minden önző igyekezet, és életed középpontjában többé már nem gondok, földhöz tapadt vágyak állnak, kétségbeesetten egyensúlyozva a mélység felett, hanem az Atya áll.

Az *előszőr* időhatározó semmi esetre sem jelenti azt, hogy feladataidat, kötelességeidet elhanyagolhatnád. „Úgy imádkozzál, mintha rögtön meghalnál, és úgy dolgozz, mintha örökké élnél.” Keresd a helyes sorrendet. Tudnod kell, hogy kinek és minek van prioritása az életedben.

És *ezek* mind megadatnak néked, azaz mindennapi kenyered, testi egészséged, és minden, ami nélkül elképzelhetetlen a földi élet. Egy alkalommal azt kérdezte Jézus tanítványaitól, hogy: „Volt-e valamiben fogyatkozásotok?” Ők erre így válaszoltak: „Semmiben sem.” (Lk 22,35) Tőled is ezt kérdi Jézus. S ha vele élsz közösségben, te sem mondhatsz mást, mint az ő tanítványai: Nem Uram, nem, soha semmiben nem volt fogyatkozásom. Te minden nap kirendelted az én mindennapi kenyereimet. Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008.

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

KÜHNER, Axel: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Neukirchen-Vluyn 1994.

REMMERS, Arens: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.

RIENECKER, Fritz: *Das Evangelium des Matthäus*. Wuppertal 1994.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

Elgondolkoztató ellentétek

Az istentelen

Bűnben született: Zsolt 51,7;
elszakadva Istentől: Péld 15,29;
átok alatt: Péld 3,33.

A széles úton jár: Mt 7,13;
tévelygésben megrögződve: Zsid 3,10;
kerüli az istenfélőket: Zsolt 1,5.

Hústesties gondolkodású: Róm 8,7;
bűnnel megkötözött: Zsolt 9,17;
gúnyolódó: Péld 15,12;
gonoszt cselekszik: Jn 3,19.

Bűnös: 1Pt 4,18
útja semmibe vész: Zsolt 1,6;
a vége veszedelem: Zsolt 73,19;
talaja sikamlós: Zsolt 73,18;
nincs szószólója: Jób 9,3;
örök kárhozatra jut: 2Thessz 1,9.

Az igaz

Újjászületett Isten által: 1Pt 1,3;
közösségben Istennel: 1Kor 1,9;
Isten áldásában van: Ef 1,3.

A keskeny úton jár: Mt 7,14;
Jézus követésében: Jn 8,12;
nem a gúnyolódókkal: Zsolt 1,1.

Szellemi lelkületű: Róm 8,5;
megváltott: 1Pt 1,18–19;
szereti Isten Igéjét: Zsolt 119,140;
az igazság gyümölcseit termi: Fil 1,11.

Győztes: Róm 8,37;
Isten ismeri útját: Zsolt 1,6;
öröme teljes: Jn 17,13;
reménysége biztos: Zsid 6,19;
nem megy ítéletre: Jn 5,24;
örökké az Úrnál lesz: 1Thessz 4,17.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

III.

A fáradtság lelki okai*

A fáradtság egyik legáltalánosabb lelki oka a *görcsös szerepjátszás*. Itt nem a *szerpeváltásról* van szó, mert az mást jelent: az ember akkor igazán homo sapiens, homo christianus, ha tud szerepet váltani. Például egy harminc-egynéhány éves fiatal nőnek, akinek van férje, két kisgyermeke, anyja vagy anyósa, s emellett dolgozik is; egy átlagos reggelen néhány órán belül legalább ötféle szerepe van: feleség, anya, meny vagy az anyja leánya, és beosztott vagy főnök. Aki nem képes efféle szerepváltásra, az bajba kerül. Az emberi pszichének olyan rugalmasnak kell lennie, hogy mindig képes legyen könnyen alkalmazkodni: a férjemnek ezt, a kisebb gyerekeknek azt, a nagyobbak amaszt, a főnökömnek emezt kell nyújtanom, anélkül, hogy mindez szerepjátszás lenne. Mert ez nem *szerpejátszás*, ez *szerpeváltás*. Hozzátartozik az emberekkel való együttéléshez. Külön pszichológiai szakág, a magatartás-lélektan foglalkozik ezzel a képességünkkel.

Sok emberrel találkoztam már, aki bizony rosszul váltja a szerepeit. Téblából az életben, inkább visszahúzódik, nem akar senkivel érintkezni, mert nem tudja reflexszerűen váltani a szerepeit. Ebből alakul ki a kisebbségi komplexus. Mindenkinek tudnia kell viszonyulni a másikhoz, mert nincs olyan ember, akinek napjában többször ne kellene szerepet váltania.

Segít bennünket Isten Szentlelke és Igéje, hogy szeretetünket a szerepváltásnál empátiával, azaz beleérzéssel tudjuk áthatni. A beleérzés szerepének legnagyobb Mestere maga Jézus.

Az alabástrom-szelece asszonya hirtelen belép a helyiségbe, ahol Jézusék vacsoráztak, szó nélkül megmossa a lábát, hajával megtörli – a tanítványok nem tudnak mit kezdeni vele. Júdás szólal meg egyedül: mennyi pénzt lehetett volna kapni ezért a drága kenetért!... – Jézus abban a pillanatban átvált: *Hagyd, hiszen temetésem napjára szánta.* (Jn 12,7) Jézus rögtön tudta, miről van szó. A tanítványok még csak a pénznél tartanak, Jézus már a lényegnél.

Egy nem hívó szemmel íródott életrajz azt a megjegyzést tette Pál apostolra, hogy ügyes, ravasz kis öreg zsidó volt. Hiszen biztos, hogy csak számításból mondott efféleket: *A zsidóknak olyanná lettem, mint aki zsidó, hogy megnyerjem a zsidókat; a törvény nélkülieknek törvény nélkülivé lettem – pedig nem vagyok Isten törvénye nélkül, hanem Krisztus törvénye szerint élek, hogy megnyerjem a törvény nélkülieket. Az erőtleneknek erőtlenné lettem, hogy megnyerjem az erőtlenekeket...* (1Kor 9,20–22) – Igen, ezt valóban mondta Pál, csak éppen így folytatta: *Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket.* Nem önmagáért csinálta mindezt, nem ügyeskedésből, hanem jézusi empátiától vezetettve! Ez a keresztyén szerepváltás.

Meg kell még említenünk a *szerpevállalást* is. Ha valaki vállal egy hivatást, bizony, a vele járó szerepet is vállalnia kell. Például mihelyt egy pincér felveszi a pincérkabátot,

* Gyökössy Endre: *Orvosság a fáradtságra*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

kötelessége a vendégeket kiszolgálnia. Vállalnia kell a szerepet, hogy „Tessék parancsolni!...” Nem förmedhet a vendéglőbe lépőre: „Maga meg mit akar itt?”

Mindenki tudja, hogy vannak elvárások a pappal szemben is, és a lelkésznek ezt tudomásul kell vennie, mert ha nem teljesíti a jogos elvárásokat, akkor bizony elfordulnak tőle és így Krisztus nevére hoz gyalázatot. Egy római katolikus pap esetében például jogos elvárás, hogy szentül vegye a cölibátust; a protestáns lelkésznél pedig pont a fordítottja, hogy szentül vegye a házasságot.

De soha ne *azonosuljunk* teljesen a hivatás-adta szerepünkkel! Ha valaki teljesen azonosul vele, öreg korában, nyugdíjasként is még mindig igazgatónak képzelet magát, és az nagy baj. Olyanná válik, mint a dió, amely belül üres, csak a héja maradt.

Tehát más a szerepváltás (az hozzátartozik a kommunikatív lelki egészségünkhöz, az embérségünkhöz), és más a szerepvállalás. Mindenki vállal valamilyen szerepet az életben, és ebbe is el lehet fáradni. Ám amikor valaki egy életen át pont az ellenkezőjének akar látszani, mint aki valójában: az képmutató szerepjátszás, és ebbe bele lehet betegedni.

Mit mond erről Jézus? *Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlók vagytok a meszelt sirokhhoz, amelyek kívülről szépek látszanak, de belülről tele vannak halottak csontjaival és minden tisztátalansággal.* (Mt 23,27) Más van kívül és más van belül.

Az ókorban a görög színészek különféle álarcokat tartottak az arcuk elé, így játszották a szerepüket. Öt-hatféle álarcuk volt: – szomorú, vidám, dühös, meglepett, stb. A maszkokat *personának* nevezték. (C. G. Jung később ennek nyomán nevezte el a szerepszemélyiséget *personának*.) Nem vagyok jártas a görög színészetben, nem tudom, hogy ők meddig voltak képesek arcuk elé tartani az álarcokat: én megpróbáltam az arcom előtt tartani a kezemet, és bizony csupán nem egészen húsz percig bírtam, utána elzsibbadt a karom a vállamig. Komolyan el lehet bele fáradni.

Vajon egy *lelki álarcot* meddig lehet magunk elé tartani testi, lelki fáradtság nélkül? Úgy, hogy a lélek bele ne betegedjék? Ez sem mehet sokáig!

Jézus észrevette a farizeusokon, hogy álarcot tartanak maguk elé és azt mondja: *Jaj néktek! A „jaj”-t úgy értelmezem, hogy nekik jaj – és azoknak a szerencsétleneknek is, akik követik őket: Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bejárjátok a tengert és a szárazföldet, hogy egyetlen pogányt zsidó hitre térítsetek, és ha ez megtörtént, a gyehenna fiává teszitek, kétszerte inkább magatoknál.* (Mt 23,15)

Jeruzsálem peremén, a Gé-Hinnon völgyében volt a város szeméttelpe, ezt nevezték gyehennának. Bűzhödt, füstölő hely volt, oda vetettek minden szemetet, a gyehennára. – Sajnos, élnek emberek úgy, hogy bensőjük szemétdomb, kívül pedig ők a tiszteltreméltó írástudók. Ez az a feszültség, amibe bele lehet betegedni.

Amikor más van a tudatomban és más a tudatalattimban, ennek a kettősségnek a feszültsége olyan nagy, hogy ebbe bele lehet rokkanni: ez a neurózis. Iszonyatos feszültség! Tessék két villanyárammal teli drótot közelíteni egymáshoz: ívet húz a levegőben. Ha ez sokáig tart, a két drót vége meggyullad. Ha a tudatunk és a tudatalanunk között égő ív, égő gyehenna támad, abba bele lehet reccsenni, bele lehet pusztulni. Ez a „jaj néktek” Hát nem tudjátok ti, írástudók, farizeusok, hogy a gyehenna ott ég bennetek? Bírjátok még, hogy kívül tisztát mutattok, belül pedig tele vagytok ragadvánnyal, halottak csontjaival?!

Lehet ettől megszabadulni?

Gondoljunk csak a kapernaumi századosra; hirtelenjében nem is tudok hasonlatot mondani, mekkora hatalmasságnak számított akkor és ott egy római százados! És ez a római főember egyszerű „leveti” a századosi personáját a szolgájáért. Micsoda hallatlan

nagy dolog! Amikor Jézus azt mondja, hogy elmegyek hozzád, azt feleli: *Uram, nem vagyok méltó arra, hogy a hajlékomba jöjj, hanem csak szólj, és meggyógyul a szolgálom.* (Mt 8,5–13) Nem csoda, hogy Jézus azt mondja: *Ekkora hitet hol találok? Ekkora hitet!* Méltányolja, hogy nem ragaszkodott a szerepéhez.

De jó példa a tékozló fiú is, aki deli legény volt – amíg pénze volt. Egyszerre csak leveti ezt a „nagy-legénységet” és elhatározza: *Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek, tégy engem olyanná, mint béréseid közül egy... – Az Atya szinte nem is engedi végigmondani, rögtön így szól: Hozzatok ki hamar a legszebb ruhát, és adjátok reá, húzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábára!... (Lk 15,11–24)*

Egyszer át kell esni azon, amin a kapernaumi százados meg a tékozló fiú átestek: nem vagyok méltó.

Vagy a fő-fő vámszedő, Zakeus. Ez a dúsgazdag főtisztviselő fölmászik az út menti fa tetejére, hogy láthassa Jézust! Utána pedig azt mondja: *Uram, ime, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit kiszaroltam, a négyszeresét adom vissza neki* (Lk 19,1–11). Tudjuk, mit jelent ez? Hogy leveti az álarcot.

Az élet egyik legmegrendítőbb pillanata, amikor a főfarizeus Nikodémusból titokban tanítvány lesz.

– Eljöttem Hozzád éjjel, Uram – mondja a legnagyobb írástudók egyike –, mit csinálsz? Annyira félek a haláltól, hogy már teljesen belefáradt az életem. Van erre valami megoldás?

Azt mondja neki Jézus: – Újjá kell születned, de nem úgy, ahogy te gondolod, testi-leg, hanem a Lélek által – és elmondja neki a legcsodálatosabb titkot, a Szentlélek titkát. Miért éppen neki? Mert Nikodémus letette a nagyúri personát (olyan rangban volt, mint ma egy államtitkár vagy egy püspök), és elment egy vándor rabbihoz!

Lehet, hogy ez még hátra van nekünk. Amíg ezt meg nem tesszük, addig halálosan fáradtak maradunk. Szemben áll a tudat a tudattalannal, ívet húz, égünk, ég a gyehennánk, nem kívül, belül ég!

A pokol az nem hely, az állapot: itt, belül. Vegyük már ezt egyszer halálosan komolyan! Amíg ég a pokol, addig nincs más út, mint térdre hullni és azt mondani: *Uram, nem vagyok méltó, bizony rongyember vagyok!*

És itt van Pál. Milyen csodálatos, amikor egyensúlyba kerül ez a kis öreg ember, a Szentlélek óriása és kimondja, leírja a rómaiaknak: *Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hiszen nem azt teszem, amit akarok, a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok, a rosszat.* (Róm 7,24 és 19) – Itt még jajong, de néhány mondat múlva már ujjongva hálát ad: *Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abbá, Atya!« Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, akkor örökösök is: örökösai Istennek és örökösársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.* (Róm 8,14–17)

Mi a keresztyén élet? Amikor együtt van a jajongás és a hálaadás, amikor már nem kell álarc, mert merem vállalni: ez is én vagyok, az is, ilyen is vagyok, olyan is vagyok.

Beleestünk abba a hibába, hogy azt képzeljük: a hívő embernek mindig tökéletesnek kell lennie. Nem! A hívő embernek mindig tökéletesednie kell! Menet közben bukácsol, elesik, de minden eleséssel egy emberhosszal közelebb esik Jézushoz. Újra föláll, újra indul. Kedden nem sikerült, szerdán újrakezdem; pénteken nem sikerült, szombaton újrakezdem. – Így fogjuk igazán érteni, milyen az álarc nélküli és igazán a helyére került keresztyén.

Azt mondja Pál: *Úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban, verésekben, bebörtönzésben, fáradozásban, virrasztásban, börtölésben – és mondja a másik felét is: tisztaságban, ismeretben, türelemben, jóságban, Szentlélekben, képmutatás nélküli szeretetben, az igazság igéjével, Isten erejével, az igazság jobb és bal felől való fegyvereivel, dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámitók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint halálra váltak, és íme, élők, mint megfenyítettek és meg nem öltek, mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden.* (2Kor 6,4–10)

Mi rejlik itt? Kincs! A tanítványság lényege! Ez is, az is, minden! Az igen, a nem, az öröm, a bánat. Tudok sírni, tudok örülni, szent csöndben, mindig az Úr tenyerén, Isten kezében.

Ne erőlködünk, ne mutassunk mást, mint amink van! Azt mutassuk, amit Pál: Főnt is az Úré vagyok, lent is az Úré vagyok! Sikerek közt és elbukva is, akár életben, akár halálomban, én Krisztusé vagyok.

Adja meg Isten Szentlelke, hogy ezt mi is átéljük, képmutatás nélkül! Akár-akár: főnt, lent, életünkben, halálunkban.

Gondolatok a nevetésről

Isten nem hagyja szó nélkül egyetlen hitetlenkedő mosolyunkat sem (1Móz 18,15).

Az ember akkor a legszánandóbb, amikor Istent neveti ki.

Arcra borulva is ki lehet nevetni az Urat (1Móz 17,17).

Milyen nevetséges dolog azt hinni, hogy a mindenható Isten nem tudja, mi történik a sátorlap másik oldalán.

Miközben Sára hallgatózott – Isten a szívét hallgatta ki (1Móz 18,10).

Nem sokkal azután, hogy Ábrahám kinevette az Urat, az Úr elhatározta, hogy megsztja vele titkait (1Móz 18,17).

Lehet, hogy akkor kapjuk a legértékesebb ajándékot, amikor mindenki nevet rajtunk (1Móz 21,6).

Az utolsó nevetés lehet nagyon keserű is. Bélsaccar azon az éjszakán utoljára nevetett, amikor a jeruzsálemi templomból származó edényekből bort ivott, s közben öntött és faragott istenszobrokat dicsőített (Dán 5).

Amikor Isten nevet, az maga a kérlelhetetlen ítélet (Zsolt 2,4).

Nevetés és öröm nem mindig ikertestvérek, mert „nevetés közben is fájhat a szív” (Péld 14,13).

Az emberek gúnyos nevetése ne állítsa meg benned az életmentő irgalmat (Mt 9,24). Jézus egyetlen viccet sem hagyott ránk, pedig az Ő öröme teljes volt.

Isten azt akarja, hogy több édes derű legyen a világon és semmiféle keserű gúny.

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Tartsd meg a parancsolatot!

Alapige: 1Timóteus 6,14–16

Sokszor feltesszük magunknak a kérdést, amikor megpróbáljuk a Biblia tanítását megérteni: mi Isten akarata az emberrel? Mit akar velünk, akiket ő gyermekeinek választott? Erre a kérdésre egyetlen szóban lehet válaszolni: üdvözíteni akar minket Isten. Megszabadítani minket mindentől, ami lehúzza a mélybe, illetve eljuttatni azokba a magasságokba, ahol szárnyalni tud a lélek. Ahol érezni lehet az Isten adta szabadságot. Hisz mindannyian szabadságra hívtunk el. Hogyan lehet ezt megkapni, hogyan lehet eljutni az igazi szabadságra, amikor az ember megszabadul minden földi kötődéstől, mindentől, ami lehúzza? A mai ige erre ad választ, hogy hogyan tud az ember eljutni oda, az utolsó idők változásához, hogy aztán átlépjön a Krisztus által számára kinyitott kapun.

Előbb azonban nézzük meg, hogy elsősorban kinek szól ez az ige és mit mond neki? A címzett Timóteus, Pál munkatársa, egy keresztyén anya és pogány apa gyermeke, aki 20 évesen csatlakozik az apostolhoz. Végig mellette marad, majd Efézus püspökeként mártírhalált hal. Gyermekkorában már megismerte az evangéliumot, és egész életét annak tanítása szerint rendezte be. Az ige biztatás számára. Azt próbálja elmondani benne az apostol, hogy munkatársa hogyan tud kitartani, hogyan tud eljutni az üdvözülésig. Azonban az ige nemcsak Timóteusnak szól, hanem nekünk is. Nemcsak neki akar valamit közvetíteni, hanem nekünk is. Egy nagyon fontos dolgot mond.

Mit kell tegyünk mi? Megtartani Isten parancsolatát. Ha parancsokról hallunk, akkor ösztönösen próbál az ember ellenszegülni. Nem szeretjük, ha parancsolnak nekünk. Pont azért, mert bennünk van a szabadság vágya. Isten mégis parancsokat adott a népének. Tudjuk, ismerjük a történetet, amikor Isten Mózesen keresztül elmondta a választott ószövetségi népnek a parancsait. Miért kellett ezek a parancsok a népnek? Gondoljunk csak arra, hogy egy bármilyen csoportot nem lehet vezetni, ha nincsenek szabályok. Gondoljunk csak a sportokra, vagy a gyerekeinkkel, unokáinkkal játszott társasjátékokra. Vannak szabályok, amelyek betartásával lehet súrlódásmentesen játszani. Isten is azért adta a parancsokat, hogy a népe súrlódásmentesen tudjon élni, hogy Isten és a másik embert el tudja fogadni. Igaz, hogy ezt nem lehetett tökéletesen betartani, mert „természet szerint hajlandók vagyunk Isten és felebarátunk gyűlölésére”, ahogy a Heidelbergi Káté mondja.

Tudjuk azonban azt is, hogy ezeket a parancsokat Krisztus tökéletesen betartotta, eleget tett az Atya akaratának. Akkor Krisztus halála és feltámadása után miért mondja ezt ki Pál apostol? Mit akar ezzel hangsúlyozni? Isten tanítását tisztán, feddhetetlenül tartsam meg. A nagy kérdés számomra, hogy én, gyarló, sokszor bűnben vergődő, esendő ember hogyan tudom tisztán megtartani Isten tanítását? Timóteus hogyan tudta? Pálnak hogyan sikerült? Nem önmaga erejéből. Ott volt mellette valaki, aki segített neki, aki tanította, az a Krisztus, aki úgy Pálnak és Timóteusnak, mint nekem és bárkinek

ebben a világban is a segítségére van, hogy tisztán, feddhetetlenül megtarthassam, megtarthassa Isten tanítását. Ha kell, harcok árán is, de meg lehet tartani az Úr kijelentését, akaratát.

A másik kérdés az lehet a számunkra, hogy meddig kell ezt megtartani, mennyi időre szól Istennek ez a kérése. Hisz mindent határidőhöz szabunk: mikor kell a gyermek után menni az óvodába vagy iskolába, mikor kell elvinni a kocsit a kötelező ellenőrzésre, mikor kell a számlát kifizetni, és lehet sorolni a határidőket. Meddig kell megtartani ezt, amit Isten mond. Isten kijelentésénél nincs határidő. Vagy vállaljuk, hogy megtartjuk, vagy nem. Nem lehet félvállal, fél odaadással, fél hittel beállni Isten igájába. Nem lehet fél lelkesedéssel harcolni. Az ige szerint nincs határidő. Krisztus megjelenéséig kell ezt tenni. Életünk végéig, utolsó leheletünkig kell ebben élnünk. Állandó harcban. Egész addig, amíg ő megjelenik.

Miért kell ezeket a parancsokat megtartani az embernek? Ha az élet haladás, előremenetel, akkor egy képet lehet használni ezzel kapcsolatban. Az ember ahogy halad, nem egy egyenletes talajon, kiaszfaltozott járdán megy végig. Nemrégiben láttam egy kis filmet, amely egy utat mutatott be, amit a *király útjának* neveztek. Az út sziklákon sziklapárányokon keresztül vezetett, ahol sokszor alig volt annyi hely, hogy az ember a lábát letegyje. Sok helyen fából és drótkötélből készítettek függőhidakat, vagy drótkötelet feszítettek ki a szikla mellé, hogy lehessen kapaszkodni bele, és haladni, elérni az út végét. Valahogy a törvény, a parancs, amit meg kell tartson az ember, ilyen segítség számunkra a haladáshoz. Kapaszkodó, megtartó. Mindez azért kell, mert amikor megjelenik az Úr és számba veszi az övéit, szétválasztja őket, ahogy hallhattuk egy előző alkalmak egyikén, mint a pásztor a juhokat és a kecskéket, akkor ott lehessünk azok között, akiket bevisz az Atya dicsőségébe.

Itt azonban nem a pásztor jelenik meg, hanem a Király. A hatalmas, uraknak Ura, a királyok Királya, aki mindent megmutat a maga idejében. Feltárja a rejtett dolgokat, felszínre hozza azt, ami a szem számára láthatatlan, amit a világ nem érzékelt. Az a király, aki a kereszten és sírban harcolt és most is harcol az övéiért.

Ez az Úr a halhatatlan, örökkévaló Isten, aki hozzáférhetetlen világban lakik. Akit nem láthatott és nem láthat senki. Abban a láthatatlan világban trónol, ahova át akar vinni minket is. Mit jelent ez az átmenet a mi számunkra? Félelmet, rettegést vagy megnyugvást? Ha az ő akaratát, parancsait meg tudjuk tartani, ha az Istentől kapott szabadságban élünk azzal a lehetőséggel, hogy neki engedelmeskedjünk, akkor ez az átmenet az öröm alkalma lehet, a szétválasztásé és a mennyei örökségbe való bemenetelé.

Mit kell tehát tenni nekünk itt ebben az életben? Az ige megmondja. Megőrizni, megtartani tisztán, mocsok nélkül Isten akaratát. Ha ezt megtesszük, akkor az életünk is tiszta tud maradni, és meglátjuk a láthatatlan Istent az ő megjelenésekor. Ámen.

Esketési igehirdetés

Gábor Ferenc

Abrudbánya

Kitartó szeretet

Alapige: 1Péter 4,8

Kedves menyasszony, kedves vőlegény, kedves ünneplő gyülekezet! Örömnöpre gyűltünk ma össze ide a templomba, Isten színe elé, hiszen nemsokára tanúi lehetünk egy újabb házasságkötésnek. Sajnos, ma már egyre többen csak élettársi viszonyban élnek és nincs szükségük eskütételre, a házasság megáldására. De az, hogy most itt vagyunk, újabb csodálatos jele annak, hogy Isten keresi ifjaink szívét és drága, értékes útravalót kínál a házaselet pályáján elindulók számára. Ugye, elképzelhetetlennek tartjátok a házasságokat templomi hűségesskü nélkül. Ez helyes, hogy így gondoljátok, hiszen itt nemcsak a hangulat más, Isten házában átértékelődik minden: elvesztik jelentőségüket a külsőségek, a ruha, a virágcsokor és minden egyéb földi ajándék csak másodlagos, a mulatózene helyett itt mennyei dallamok szólalnak meg, megszólal maga Isten.

Isten igéje így szól most hozzátok, hozzánk: „Mindenek előtt pedig legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre...”, vagy újabb fordítás szerint „a szeretet legyen kitartó bennetek”. Azt gondolom, hogy ennél találób b biztatás nem is kell, még akkor is, ha azt hiszitek, hogy ti e szeretetet érzitek és gyakoroljátok is, különben nem lennétek itt. De fontos meglátnotok azt is, hogy Isten a Szentírásban különbséget tesz az önző és az önzetlen szeretet között, és ez így van a mindennapi életben és a házaseletben is. E kettőnek ki kell egészítenie egymást. Mindkettő jelen van, bennünk van, meghatároz. Az ember nemcsak szeret, nemcsak ad, hanem kapni is akar valamit társa szeretetéből. Ez a kölcsönösség Isten szeretetén alapszik. Azon a szereteten, amellyel ezt a világot szereti, s benne minket, titeket, kedves fiatalok, mert „úgy szerette Isten e világot, hogy egyszülött fiát adta, ha valaki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. (Jn 3,16) Azon a szereteten, amely felől azt parancsolja a mi Urunk: „Szeresd az Urat a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” (Lk 10,27) Ez pedig a szeretet maximuma, az önfeláldozó szeretet.

Oly sok a boldogtalan házasság. Vajon mi az oka ennek? Ha ennek az önfeláldozó szeretetnek csak egy parányi része is ott lenne az emberben, akkor talán sok házasság boldogabb lenne. Amikor elszáll a kezdeti boldogság, amikor egyre nő a felelősség, szaporodnak a gondok, egyre többfelé oszlik majd a figyelem, akkor derül ki, hogy a legtöbb ember képtelen e szeretetre. Pedig épp akkor lenne a legnagyobb szüksége arra, hogy újra felerősödjön az egymáshoz való tartozás tudata.

Egy hétköznapi képpel élve elmondhatom, hogy a szeretet olyan, mint egy fonott kötél. Minél több szálból fonják, annál erősebb, vagyis nehezen szakad el és tovább tart. A szeretetnek kötelét, amely titeket is összeköt, ti fonjátok. Töletek függ, rajtatok múlik, hogy mennyire erős, mennyire tartós lesz. Én azt kívánom, mi azt kívánjuk és Isten is azt akarja, hogy szeretetetek kötelét a hit, a hűség, a türelem, a megbocsátás szálaiból fonjátok.

Nemsokára Isten és a gyülekezet színe előtt el fogjátok mondani a házassági esküt. Ebben a legelső és a legszebb vallomás és ígélet ez a szó: szeretem. Ettől a szeretettől, ennek őszinteségétől függ az esküszöveg összes többi ígéréte. Hiszen ha igazán tudsz

szeretni, akkor igaz az is, hogy hozzá hű leszel, vele megelégszel, vele szentül élsz, vele túrsz, vele szenvedsz és hűséges gondviselője, segítőtársa leszel. Persze, a szeretet nem garancia arra, hogy zökkenőmentes lesz a házaselet, sőt éppen azért kell szeretnetek egymást, hogy az adódó nehézségeket, próbákat együtt oldjátok meg.

A házasságban nagy jelentősége van az együtt munkálkodásnak, szolgálatnak, mert abban minden közössé lesz. Nemcsak a lakás, az autó, tehát az anyagi javak, hanem a lelkiek is: az öröm, a bánat, az elcsüggedés, a bátor kiállás és minden. Mindent közösen, együtt kell felvállalnotok, mert ezentúl a család egységében kell gondolkoznotok. A családhoz a gyermek is hozzátartozik, mert a család a gyermekáldással lesz teljessé. Olyan áldás ez, amelyet nem tervezni, hanem kérni kell Istentől, mert a gyermek ajándék.

Végül nézzük, hogy az apostol szerint melyik az a szempont, amiért szeretnetek kell egymást. Eddig azt hallottuk: „legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre”, és ebből meghallottuk a felhívást, a biztatást. Az ige így fejeződik be: „mert a szeretet sok vétket elfedez” Igen, szeretetetekkel sok vétket elfedezhettek. Ha néha mégis azt érzitek majd, hogy e világ gonoszsága kilopja szívetekből e drága kincset, hogy elfogyott és nincs már bennetek egymás iránti szeretet, ne feledjétek: a szeretet himnusza nektek is azt hirdeti, hogy „a szeretet mindent elfedez, mindent remél, eltűr..., és soha el nem fogy”. Nem fogyhat el, mert kiapadhatatlan forrása Istennél van és tőle mindig kérni lehet. Ahogyan egy szép hitvalló, lelki énekünkben kérjük: „Uram segélj, és adj szeretetet!...” Azt a szeretetet, amellyel egymásnak megbocsáthatunk, abból a szeretetből, amellyel a mi Atyánk a világnak megbocsátott. Amelyet kijelentett és megbizonyított Fiában, az Úr Jézus Krisztusban, aki maga mondotta: „nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért” (Jn 15,13). Később egyszer így kérte számon Jézus ezt a szeretetet Pétertől: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” (Jn 21,16)

Ma azt kérdezi tőlünk, töletek: szerettek-e engem, szeretitek-e egymást? Igéjével az egymás iránti szeretetre buzdít azért, hogy boldogok legyetek, azért, hogy békességben és megbocsátásban éljétek és így Isten kegyelmét megtapasztalva az Ő gazdag áldása kíséren titeket életetek végéig. Ámen.

Megemlékező istentiszteletre

Bustya Dezső

ny. lelkipásztor

Marosvásárhely

Krisztus hű tanítványa*

Alapige: Máté 10,7-8

Kedves ünneplő és emlékező Testvéreim!

Jól tudom, hogy szószéken, istentisztelet keretében csak Jézus Krisztust prédikálhatjuk; Ő a központ, sem önmagunkat, sem más emberi személyt nem állíthatunk a helyébe. Szeretném elkertülni az emberközpontú, embert magasztaló igehirdetés veszélyét, hogy maga Krisztus szólaljon meg Igéjében. Istenünk szavaiból azonban fény hullhat az Ő parancsát meghalló tanítványra is; így Urunk ma mindannyiunkat felelősségre ébreszt és tanít.

Szent leckénket abból a hosszabb beszédből vettem, melyben Krisztus Urunk szolgálatra bocsátja ki 12 tanítványát. Megszabja feladatukat: *prédikáljatok... betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek...* Akik ezt a krisztusi parancsot magyarázzák, mind szükségesnek tartják elmondani, hogy Urunk mai szolgálainak nem lehet az a feladatuk, hogy *betű szerint lemásolják* – nem is tehetnék – Krisztus 2000 évvel ezelőtt adott parancsát. Annyi azonban bizonyos, hogy a mai szolgák által is folytatódnia kell Jézus Krisztus földi munkásságának. Ennek előrebocsátásával szeretnék ez alkalommal dr. Bíró Mózes egykori kolozsvár-hidelvei lelkipásztorra emlékezni Gazdánkhoz való hazaköltözésének 40. évfordulója alkalmából. Így szólok röviden Bíró Mózes lelkipásztor elődünkről: az *igehirdetőről és pásztorról*, az *egyházszervezőről* és a másokon segítő *orvosról*, s mindezekben *mint Jézus Krisztus hűséges tanítványáról*.

1. Milyen volt lelkipásztor-elődünk *mint igehirdető*? Nem szokott hosszan prédikálni; engedte, hogy a gyülekezet is aktívan részt vegyen az istentiszteleten. Ezért meglehetősen sokat énekeltetett. Nemcsak egy-két verset, hanem az egész éneket, végig. Imái szabatosak, konkrétak voltak. A prédikációk magvasak, ige- és gyülekezetszerűek. Mai napig emlékszem például a 62 évvel ezelőtti konfirmálási istentiszteletünk alapigéjére, Mózes ötödik könyve nyolcadik fejezetének harmadik verséről prédikált.

Tudta és gyakorolta, hogy az Igét alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt hirdetni kell. Volt alkalmatlan idő is. Beszélték, hogy valamikor a háború után valami járvány ütötte fel a fejét a városon. Minden olyan helyet bezártak, ahol emberek gyűltek össze, tehát nemcsak a színházat, mozikat, de a templomokat is. Más lelkészek talán egyszerűen tudomásul vették, hogy a következő vasárnap nem kell prédikálniuk. De Bíró Mózes a kifogyhatatlan ötletek embere volt. Tenyéryi nagyságú papíron kinyomtatta többszáz példányban azt a rövid igehirdetést, amit a szószéken mondott volna el. Szabályosan beharangoztatott, majd pontosan 10 órakor palástosan megállt a templom előtt, az egyházközség gondnokával együtt, egy kis asztal mellett. *Békesség Istentől*, köszöntötte a járőrelőket, majd kezükbe adott egy-egy példányt a prédikációs röplapokból e szavak-

---

* Emlékezés dr. Bíró Mózes kolozsvár-hidelvei lelkipásztorra, halálának 40. évfordulóján, 2011. július 17-én.

kal: *Ma így prédikálunk*. Az emberek örömmel vették, s a gondnok előtti kis asztalon gyűlt a perselypénz. Bíró Mózes ezen a vasárnapon is hirdette Isten Igéjét.

Az igehirdetés mellett szorgalmasan gyakorolta a személyes pásztorációt, a *család-látogatást*. Az egyházközség minden családjánál megfordult, Igét olvasott, imádkozott, ahogyan ma is minden református lelkipásztornak azt gyakorolnia kell. Annyira nyílvántartotta az egyes lelkek, családok gondjait, hogy lelkigondozói szolgálata ezekre is kiterjedt. Még akkor is, amikor az esetleg veszedelemmel járt. 1954-ben, kétesztendei rabság után, néhány társammal éppen kiszabadultunk. Politikai elítéltek voltunk, sokan nem vállalták a velünk való érintkezést. De Bíró Mózes lelkipásztorunk üzent nekem és még két, a Hidelvei Egyházközség területén élő társamnak, hogy számunkra, meg a családtagjaink számára külön megterített az úrasztalát, hogy szabadulásunkért való hálaadásként élhessünk a szent jegyekkel. Pedig nem volt se ünnep, se vasárnap. Mint hűséges szolgálta, mindent igyekezett számon tartani: együtt örülni az örülőkkel és sírni a sírókkal, s mindebben az élő Krisztust dicsőíteni! Így emlékszem rá, mint hűséges Krisztus-tanítványra, hívő lelkipásztorra.

2. Csak ezzel a felelős pásztori lelkülettel lehetett *gyülekezetet építeni*, egyházközséget szervezni, s azt *új gyülekezetekre* tovább osztani. Lelkipásztor testvérünk ebben a munkában is úttörő munkát végzett.

Mert az 1940-es években még *egyetlen egyházközség* volt az, amiből Bíró Mózes *hármat alakított* ki. Amikor alig lehetett templomépítési engedélyhez jutni, kijárta az írisztelepi templom megépítésének ügyét. Megelőzően ugyanis a Porcelángyárral szemközti református elemi iskolában folytak az istentiszteletek. Az iskolák államosítása után véték lett volna szétverni az íriszi gyülekezetet. Emelkedni kezdett a templom, s az építésben a lelkipásztor nemcsak adománnyal és buzdítással, de fizikai munkával is részt vett. Rakta és tolt a talicskát, s közben zsoltárokat énekelt. Boldog vagyok, hogy abban az építőmunkában én is részt vehettem, két kezemmel is, egy szünet alatt. Emlékszem arra az ünnepi istentiszteletre, amelyen Bíró Mózes beszámolt arról, hogyan, miből épült fel a templom. Volt asszonytestvér, akinek semmi jövedelme se volt. De nem tehetette, hogy valamit ne adjon. Elment hát és vért adott; akkoriban 60 lejt fizettek egy önkéntes véradónak, ezt a pénzt hozta el nőtestvérünk a templom javára. Így valószínűleg beleépült több testvérnek a verejtéke, de a vére is az írisztelepi templomba. *Most innen a Kerekdombra megyünk* – mondta a lelkipásztor, és úgy lett. Az egykori egy gyülekezetből így alakult három, egy buzgó lelkipásztor fáradozása, imádsága, hite és munkája nyomán.

3. Krisztus Urunk parancsa a prédikálás mellett a tanítványok feladatává teszi azt is, hogy *betegeket gyógyítsatok*. Bíró Mózes testvérünk ennek a krisztusi megbízásnak is igyekezett eleget tenni. Családapaként, nem éppen fiatalon még egy nagy feladatba vágott bele. Beiratkozott *a kolozsvári Orvosi Egyetemre*. Az egyházközség tagjai legendaként emlegették, hogyan vizsgázott. Románul kevésbé tanult meg, de a vizsgáit a professzorok előtt németül, franciául sorra letette, és megszerezte a diplomát. Attól kezdve olykor késő éjszakáig látogatta és gyógyította a gyülekezet betegeit. De honoráriumot soha el nem fogadott. Személyes példát is említhetek, mivel annak idején engem is kezel; betegségemben szamosparti otthonunkban meglátogatott. Amikor felépültem, 50 lejt hoztam a lelkészi hivatalba. „A szegények számára”, mondtam, tudván, hogy egyébként nem fogadja el. De a pénzt így sem vette el. *Most ne adjad. Majd máskor*. De én addig elköltöttem, szabadkoztam. *Hát csak költsd el*, volt rá a szüksésvá vá felelet. Bíró Mózes még annak gyantáját is kerülte, hogy orvosi szolgálataiért bármikor bárkitől pénzt fogadott volna el.

Most, ha Igénk minden szavára ügyelünk, természetesen azt várnánk, hogy az igehirdető rámutasson arra, miképpen teljesítette lelkipásztor testvérünk Krisztusnak e szavait: *poklosokat tisztítatok, halottakat támasszatok, ördögöket űztek.* Szó szerinti értelemben mindezt sem ő, sem a legképzettebb, legbuzgóbb lelkipásztor sem teheti meg. Erre mi nem kaptunk kegyelmi ajándékot úgy, ahogyan az első tizenkét tanítvány kapott. De azt kérдем, ha *lelkileg halott emberek újjászületnek*, az nem az Ige hirdetésének a gyümölcse? Vajon a mai és mindenkori egyházi szolgálat, lelkipásztoré és presbiteré egyaránt, nem arra szolgál-e, hogy ezen a világon *meghátrádjon az ördög?* Ha parázna, alkoholista vagy más szenvedélybeteg meg szabadulnak a bűn hatalmából, az nem olyan-e, mint egykor a *poklosok megtisztulása?* Bíró Mózes lelkész aa. mindhalálig ebben a szolgálatban fáradozott.

Nem is csodálható, csak sajnálható, hogy a szüntelen fáradozás, lelkipásztori, egyházszervezői, gyógyítói szolgálat idő előtt kimerítette erejét. A mi látásunk szerint túl korán fejeződött be földi pályája. De Urunk ezt mindannyiunknál jobban tudja. Nekünk az emlékezés meg a hálaadás maradt. Hadd fejezzem be rövid emlékezésemet egy másik igével, a Zsid 13,7 versével: *Emlékezzetek meg a ti előljáróitokról, akik szólották néktek az Isten beszédét, és figyelmeztvén az ő életök végére, kövessétek hitüket.* Áldja meg a Mindenható Isten Kolozsvár-Hidelve imádságos népét, hogy ne csak emlékezzék Isten hűségesen sáfárgató szolgájára, de cselekedetekben is kövesse hitét és élete példáját. Ámen.

Imádság: Mindenható szent Istenünk, édes Atyánk az Úr Jézus Krisztus érdeméért!

Nagy hálaadással köszönjük meg Neked, hogy Te, akit a Világmindenség be nem fogadhat, itt lakozol közöttünk Igéd és Szentlelked által. Köszönjük, hogy kijelentetted magadat választott népednek, nekünk, a Te dicsőségre elhívott gyülekezetnek is. – Köszönjük, hogy végtelen hatalmadat és bűnösökön könyörülő szeretetedet hirdethetjük e világban, hogy mindenek megismerjenek Téged. Hiszen az a Te akaratod, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson.

Áldott légy, Urunk, hogy mindenkor szolgálát hívtál és hívsz el azért, hogy megtartó üzenetedet hirdessék szóban és cselekedetben egyaránt. Ma különösképpen hálaadásra indít bennünket annak a hűséges szolgának, Krisztus-tanítványnak az emlékezete, aki erről a szószelekről évtizedeken át hirdette Igédet. Áldunk az evangélium szolgálataért, a pásztori gondviselésért, amit ebben a hidelvei, meg az íriszi és a kerekdombi gyülekezetben gyakorolt. Köszönjük benne a templomépítő, gyülekezeteket szervező hűséges sáfárt, a betegeket gyógyító orvost, a mások előtt világító életpéldájú keresztyén lelkipásztort és munkatársat.

Amikor arra kérünk, hogy a Hozzád négy évtizeddel ezelőtt hazatért hű szolga emlékezetét tedd áldottá a hívők szívében, egyben azért is imádkozunk, Atyánk, hogy Te rendelj ma is, de jövőnkbén is hűséges pásztorokat a te nyájadnak, Anyaszentegyházadnak legeltetésére, melyet Fiad tulajdon vérével szerzett!

Áldd meg együttlétünk, istentiszteletünk további részét is; vedd kedvesen hálaadásunkat, és a folytatásban – kérünk – hallgasd meg kinek-kinek az egyéni könyörgését is szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus érdeméért... *(csendes imádság)*

Köszönjük, hogy imádságot meghallgató Istenünk vagy! Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Gróf Mikó Imre főgondnok beszéde

(Részlet)

Mikó Imre főgondnok beszéde a teológiai képzés Nagyenyedre való visszahelyezésekor, amelyben áttekinti a nagyenyedi Református Kollégium helyzetének alakulását, különösen az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc után. Fontosnak tartja kiemelni, hogy a Kollégium keretében a tanítóképző mellett ismét működni kezdett a teológiai képzés. Ugyanis az abszolútizmus idején a bécsi kormány a nagyenyedi, marosvásárhelyi és udvarhelyi teológiai intézeteket egyesítette, s Kolozsvárra telepítette át. Mikó mindig azon volt, hogy a teológiai képzés újra a nagyenyedi kollégiumba kerüljön vissza. Ezt 1862-ben sikerült elérnie.

[...]

Nekünk ama diésők végakarátát tisztelni kell, nem bolygatni, alapítványi buzgalmukat követni, nem céljaikkal ellenkezőleg magyarázni, oda, ahova a közszükség talán kívánná, magunknak kell alapítani új collegiumot, a létezőket, a már megalapítottakat pedig az alapítók szándéka és intézkedése szellemében ott, ahova ők alapköveit letették, lelkiismeretesen fenntartani.

E nézetnek hódolt a méltóságos egyházi főtanács akkor, amidőn ezen harmadfél századig fennállott, jó hírnevű tanító- és nevelőintézetünket régi virágzó állapotára ismét visszahelyezendő: az újonnan alapult tanító képezde mellé a papnöveldét is állandólag ide áttétetni rendelte. Teljek el szívünk hálával a mennyei gondviselés iránt, hogy collegiumunknak ez új életre támadását, mit e nemes város, vallásközösségünk, sőt maga a haza óhajtott, megérnünk engedte. Mondjunk köszönetet szent zsinatainknak és az egyházi főtanácsnak, melyek e collegium ittlétéhez fűződő tudományi, vallási és nemzeti érdekeinknek a legnagyobb szolgálatot tették.

Nekem, tisztelt gyülekezet! mint e collegium főgondnokának, kötelességem, hogy ez intézkedéseknek tolmácsa, az újonnan választott tanároknak beiktatója, az ideiglenes helyéről most végleg ideköltözött papnöveldének a tudomány ezen szent hajlékaiba hivatalos bevezetője és felavatója legyek. Amidőn én ezt teszem, s a nemes ifjúságot új tanárai atyai szeretetébe s lelkiismeretes gondviselésébe ajánlom: el nem mulaszthatom egyszersmind azt is, hogy mindkettőhöz egy szíves figyelemzést szót intézzek. Ti, ifjak, a haza reményvirágai vagytok, ezen collegium a ti virágházatok, tanáraitok tudományos szelleme azon erkölcsi napsugár, mely melegít, ápol, fejleszt és érlel titeket. Legyetek figyelmezők az ők tanításaira [!], gondoljátok meg: mily nagy isteni áldásban részesül az, aki tanulhat. Az élet rövid, a tudás mezeje széles. Azon legyetek, hogy egykor ízletes gyümölcsökké váljatok.

És önök, újonnan választott, tisztelt tanár urak! Nem kétlem, jól megfontolták, hogy e haza egyik legkitünőbb nevelő- és tanintézete vezetőinek sorába léptek, melynek a múltban fényes története, a jövőben nagy feladata van. Méltassák, kérem, ezt figyelemre. Az atyák és anyák, a vallás és haza legdrágább kincsöket, gyermekeiket, ifjúságukat s velők egész jövőjük sorsát tették le önök kezébe. Önöknek az atyák és anyák helyét kell pótolniuk, míg az ifjúság e falak között van. Azok gyanánt kell szeretniök, óvniök és megfenyíteniök őket. Ha senki más, Isten látja s a haza figyelemmel kíséri önök lépteit. Kérem, vegyék szívökre, mily szép ily nagy érdekeknek szolgálni! Nagy nevű és határú tanítók ültek azon székekben, melyeket most önök elfoglalnak. Töltsék be azokat híven, egészen. Legyenek önök amazok diésőségének nemesak örökösei, de egyszersmind folytatói.

Az enyedi collegium a mai napon új pályát kezd, legyen az hosszú, legyen a hazára, a tudományra és vallásunkra árasztandó erkölcsi hasznai által diéső! Növekedjék folyvást ifjúságának és tanárainak száma, szellemi értéke s jó hírveve.

(Közzétette Egyed Ákos és Kovács Eszter *Gróf Mikó Imre beszédei és felhívásai* című kötetben. 2008.)